

Eurooppalaisten yhteistyökumppaneiden kartoitus Ekomatkaajille

Sofia Tikka

Tekijä(t) Sofia Tikka	
Koulutusohjelma Matkailun liikkeenjohto	
Raportin/Opinnäytetyön nimi Eurooppalaisten yhteistyökumppaneiden kartoitus Ekomatkaajille	Sivu- ja liitesivumäärä 45 + 2
<p>Tässä opinnäytetyössä tutkittiin vastuullista vapaaehtoismatkailua Euroopassa ja pyrittiin kartoittamaan sopivia vapaaehtoistyötä tarjoavia kansalaisjärjestöjä yhteistyökumppaneiksi opinnäytetyön toimeksiantajalle, Ekomatkaajille. Ekomatkaajat on Suomen ainoa matkanjärjestäjä, joka järjestää vastuullisia vapaaehtoismatkoja uhanalaisten eläinten suojelemiseksi. Yhteistyökumppaneiksi haettiin vastuullisia, uhanalaisten eläinten suojeeluun keskittyviä kansalaisjärjestöjä.</p> <p>Vapaaehtoismatkailu on viime vuosina yleistynyt matkailun muoto, jossa henkilö matkustaa oman elinpiirinsä ulkopuolelle tekemään vapaaehtoistyötä ja samalla nauttimaan matkustamisesta. Vapaaehtoismatkailu houkuttaa matkailijoita, jotka haluavat tehdä jotain hyödyllistä matkakohteessa. Vaikka vapaaehtoismatkailu kuulostaa hienolta ajatukselta, se ei aina ole eettistä ja vastuullista. Matkailulla on yleisesti monenlaisia vaikutuksia ympäristöön ja eläimiin, ja vapaaehtoismatkailun tavoitteena on edistää positiivisia vaikutuksia ja samalla vähentää negatiivisia. Tätä varten matkakohteiden on hyvä tehdä yhteistyötä toistensa ja muiden yritysten kanssa resurssien nostamiseksi ja tavoitteiden saavuttamiseksi.</p> <p>Tutkimus tehtiin kvalitatiivisena tutkimuksena, ja menetelminä käytettiin teemahaastattelua ja sisällönanalyysiä. Tutkimuksen toteutus tapahtui alkusyksyllä. Ekomatkaajien yrittäjää Maria Ojajärveä haastateltiin yhteistyökumppaneiden valintaprosessista, kriteereistä sekä vastuullisesta ja eettisestä toiminnasta matkakohteessa, jotta saataisiin kokonaisvaltainen kuva siitä, miten kansalaisjärjestöjä kannattaa lähteä analysoimaan. Haastattelun tuloksista luotiin kriteeritaulukko, joka auttoi myöhemmin yhteistyökumppaneiden valinnassa. Sisällönanalyysiä hyödynnettiin haastattelutulosten lisäksi kansalaisjärjestöjen nettisivujen ja sosiaalisen median kanssa. Menetelmän tarkoitus oli analysoida järjestöjä ja verrata niitä Ekomatkaajien kriteereihin, jotta saataisiin selvitettyä sopivin yhteistyökumppani.</p> <p>Tutkimustuloksissa selvisi, että tärkein prioriteetti yhteistyökumppaneille oli eläinten hyvinvointi. Vastuullisuus oli myös tärkeä, mutta järjestön ei tarvinnut olla täysin vastuullinen, jos se oli muilta osin sopiva. Muita kriteereitä olivat esimerkiksi, että järjestön piti tarjota majoitusta matkailijoille työtä vastaan, ja sijainnin piti olla tarpeeksi kaukana tyyppillisistä matkakohteista ja aktiviteeteista, jotta matkailijat tulisivat juuri eläinten takia. Tutkimukseen otettiin mukaan viisi kansalaisjärjestöä, joista yhtä voisi suositella yhteistyökumppaniksi. Euroopassa on päällisin puolin koiria, kissoja, apinoita ja mereneläviä suojelevia järjestöjä, mutta ei monta uhanalaisiin eläimiin keskittyviä järjestöjä.</p>	
Asiasanat matkailu, eläinsuojelu, vapaaehtoistyö, vastuullisuus, elämys, yhteistyö	

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Tavoitteen asettelu	1
1.2	Ekomatkaajat toimeksiantajana	2
2	Vapaaehtoismatkailu	4
2.1	Vapaaehtoismatkailun eri muodot ja tyypillinen vapaaehtoismatkapaketti	5
2.2	Vastuullisuus vapaaehtoismatkailussa	8
2.3	Kritiikki vapaaehtoismatkailua kohtaan	9
3	Matkailun vaikutukset eläinten hyvinvointiin	11
3.1	Matkailun haitat eläimille	11
3.2	Eläinten oikeudet ja hyvinvointi matkakohteessa	13
3.3	Vapaaehtoismatkailun hyödyt eläimille	14
4	Yhteistyö matkailuyritysten välillä	16
4.1	Erilaiset yhteistyökumppanuudet	17
4.2	Hyödyt ja haasteet	18
5	Tutkimusmenetelmä	20
5.1	Haastattelumenetelmät ja teemahaastattelu	20
5.2	Sisällönanalyysi	21
5.3	Tulosten analysointi	22
6	Tutkimustulokset	24
6.1	Haastattelun tulokset	24
6.2	Ekomatkaajien kriteeristö ja kansalaisjärjestöt	28
6.2.1	AAP	30
6.2.2	ARSofia	32
6.2.3	Blue World Institute	33
6.2.4	Grupo Lobo	35
6.2.5	Wild Futures	37
6.3	Yhteenveto	39
7	Pohdinta	41
7.1	Tutkimuksen luotettavuus	43
7.2	Oma oppiminen	44
	Lähteet	46
	Liitteet	55
	Liite 1. Puolistrukturoidun teemahaastattelun runko	55
	Liite 2. Ekomatkaajien kriteeristö	57

1 Johdanto

”Meistä jokainen voi vaikuttaa pienillä valinnoillaan maapallon tilaan. Vastuullinen matkailija ottaa asioista selvää etukäteen ja pitää huolen siitä, että ei tue rahallisesti eikä käytöksellään kohteita, jotka kohtelevat kaltoin eläimiä, luontoa tai ihmisiä. Matkustamisen tarkoitus on tarjota jotain ainutlaatuista ja ihania elämyksiä, eikä tuhota. Vastuullisen matkailun ei tarvitse olla tylsää ja hankalaa. Se voi kuulostaa tylsältä ja työläältä, mutta sitä se ei ole. Päinvastoin, näkökulma vie kaikkein mielenkiintoisimpiin seikkailuihin ja paikkoihin, johon et ’tavanomaisena turistina’ pääse.” – Maria Ojajärvi, Ekomatkaajat (2020)

Vapaaehtoismatkailu tai vapaaehtoistyömatkailu on viime vuosina yleistynyt matkailun muoto, jossa henkilö matkustaa oman elinpiirinsä ulkopuolelle tekemään vapaaehtoistyötä ja samalla nauttimaan matkustamisesta. Nämä matkat vievät henkilön usein eläin- ja luonnonsuojelun, nuoriso- ja opetustyön tai kulttuurikohteiden pariin. Vapaaehtoismatkailu on kasvattanut suosiotaan, sillä yhä useampi matkailija haluaa tehdä jotain hyödyllistä matkansa aikana tai kokea jotain erilaista tyyppillisen massamatkailun sijaan. Siitä on paljon hyötyä vastuullisen kehityksen näkökulmasta, mutta siihen liittyy myös monia eettisiä ongelmia.

Opinnäytetyö käsittelee vastuullista vapaaehtoismatkailua, ja se on rajattu eläimiin kohdistuvaa suojelutyötä tekeviin eurooppalaisiin kansalaisjärjestöihin. Työ tehdään tutkimuksena ja toimeksiannosta. Toimeksiantaja on Ekomatkaajat -niminen, vastuullisia elämysmatkoja tarjoava matkanjärjestäjä, joka on erikoistunut eläin- ja luonnonsuojeluun. Se tekee yhteistyötä ulkomaalaisten kansalaisjärjestöjen kanssa, jotka tarjoavat vapaaehtoistyötä. Ekomatkaajat antoi tehtäväksi kartoittaa eurooppalaisia eläinsuojeluun keskittyviä kansalaisjärjestöjä, joiden kanssa Ekomatkaajien olisi mahdollista tehdä tulevaisuudessa yhteistyötä. Tutkimuksessa hyödynnetään potentiaalisten järjestöjen nettisivuja ja haastatellaan Ekomatkaajien yrittäjää Maria Ojajärveä.

1.1 Tavoitteen asettelu

Opinnäytetyöllä on kaksi päätavoitetta, jotka ovat:

- Ekomatkaajien arvojen mukaisen kriteeristön laatiminen yhteistyökumppaneiden valintaa varten.
- Vapaaehtoismatkailua tarjoavien kansalaisjärjestöjen kartoittaminen Euroopasta ja sopivimman järjestön valitseminen yhteistyökumppaniksi Ekomatkaajille.

Luon kriteeristön Ojajärven haastattelun pohjalta, joka auttaa saavuttamaan toisen päättävöitteen, eli valitsemaan sopivimman yhteistyökumppanin Ekomatkaajille. Kartoitan internetin avulla vapaaehtoistyötä tarjoavia kansalaisjärjestöjä, joiden toiminta vastaa vastuullisen matkailun ja Ekomatkaajien periaatteita. Järjestön nettisivuilla pitää esimerkiksi olla tarkkaa tietoa heidän vastuullisen toiminnan linjauksestaan, ja järjestölle lahjoitettu raha pitää mennä paikallisen työvoiman, talouden ja erityisesti eläinten hyvinvoinnin edistämiseen. Ehdotan lopuksi sopivaa kansalaisjärjestöä Ekomatkaajille yhteistyökumppaniksi.

1.2 Ekomatkaajat toimeksiantajana

Ekomatkaajat on kymmenvuotinen, vastuullisia elämysmatkoja tarjoava matkanjärjestäjä ja yritys, jonka omistaa Maria Ojajärvi. Se on Suomen ainoa matkanjärjestäjä, joka keskittyy uhanalaisten eläinten suojeluun. Matkailija pääsee tekemään vapaaehtoistyötä eläin- ja luonnonsuojelun parissa esimerkiksi Costa Ricassa, Thaimaassa, Teneriffalla ja Etelä-Afrikassa. Vapaaehtoistyö koostuu hyvin erilaisista asioista, kuten rantojen siivoamisesta, norsujen hoitamisesta niiden vanhainkodissa, villieläinten käyttäytymisen ja ruokailun tarkkailemisesta sekä pesivien kilpikonniin tiedon keräämisestä. Matkoilla ehtii myös rentoutua ja nauttia itsenäisesti, joten matkat eivät ole pelkästään työntekoa. Tehtävät vaihtelevat matkakohteen mukaan, mutta kohteita yhdistää muutama tärkeä asia: vastuullisuus ja eettisyys toiminnassa sekä eläinten ehdoilla työskentely. (Ekomatkaajat s.a.a)

Yrittäjä Maria Ojajärvi on työskennellyt matkailualalla 20 vuotta. Hänen taustansa on matkailualan perheyriyksessä, jossa hän on ollut mukana nuoresta saakka, kunnes päätti ryhtyä yrittäjäksi. Tällä hetkellä hän toimii myös Matkailualan liiton vastuullisen matkailun työryhmän jäsenenä. Vastuullinen matkailu on aina ollut tärkeässä asemassa Ojajärvelle, ja hän pyrkii luomaan positiivisia elämyksiä matkailijoille ja opettamaan samalla uhanalaisten eläinten suojelemisesta. (Ekomatkaajat s.a.b.)

Yksi Ekomatkaajien tärkeimmistä tavoitteista on matkailun positiivisten vaikutusten kasvattaminen moninkertaisiksi sen ympäristöhaittoihin nähden, joten siksi Ojajärvi itse varmistaa matkustamalla kohteeseen, että eläinten hyvinvointi on prioriteetti siellä, ja että ympäristö kärsii mahdollisimman vähän matkailijoiden oleskelusta. Ojajärvi neuvoo myös itse matkailijoita, miten he voisivat matkustaa ympäristöystävällisemmin, ja antaa neuvoja maan päällä matkustamiseen. Toinen tärkeä tavoite on matkailijan oman hyvinvoinnin edistäminen. Ekomatkaajien omilla nettisivuilla sanotaan, että ”vapaaehtoismatka

kasvattaa ihmisenä, auttaa ymmärtämään maailmaa ja ekosysteemeitä syvemmällä tasolla ja antaa henkistä pääomaa, josta on hyötyä loppuelämäksi.” Ekomatkaajien tarjoamat vapaaehtoismatkat ovat elämysmatkoja, ja matkailijan omien, positiivisten kokemusten ja elämysten edistäminen on vahvasti läsnä yritystoiminnassa. (Ekomatkaajat s.a.b.)

2 Vapaaehtoismatkailu

Termi ”vapaaehtoismatkailu” on lähtöisin englannin kielen sanasta ”volunteer tourism” tai lyhyemmin ”voluntourism”. Nevadan matkailun alueorganisaatio Nevada Board of Tourism käytti sitä ensimmäisen kerran maailmassa vuonna 1998 houkutellakseen matkailijoita edistämään paikallisten maaseutualueiden kuntoa (VolunTourism s.a.). Yksi ensimmäisistä akateemisista julkaisuista termistä ”volunteer tourism” oli Stephen Wearingin kirjassa ”Volunteer Tourism: Experiences That Make a Difference” vuonna 2001 (Holmes & Smith 2009, 12). Suomen kielessä vapaaehtoismatkailu on käännetty suoraan englannin kielestä, ja koska se ei ole täysin vakiintunut termi, siitä voi käyttää termiä vapaaehtoismatkailu tai vapaaehtoistyömatkailu. Tässä opinnäytetyössä keskitytään käyttämään ensimmäistä termiä, sillä työn toimeksiantaja, Ekomatkaajat, käyttää tätä termiä.

Vapaaehtoismatkailussa henkilö matkustaa tavanomaisen elinpiirinsä ulkopuolelle tekemään vapaaehtoistyötä ja samalla nauttimaan matkustamisesta. Näin se eroaa normaalista vapaaehtoistyöstä. Itse matkailija ei saa tästä rahaa, vaan yleensä motiivina on auttamisen halu. ”Vapaaehtoismatkailu kasvattaa suosiotaan, sillä yhä useampi haluaa tehdä jotain hyödyllistä matkustaessaan. Tyypillisesti vapaaehtoismatkailijat osallistuvat esimerkiksi luonnonsuojelu-, kulttuuri- ja opetusprojekteihin matkansa aikana.” (Huttunen 2013.) Vapaaehtoismatkailun tarkoitus on tuottaa hyötyjä niin kohteelle, kuin matkailijalle. Kohde saa arvokkaan työntekijän, ja matkailija pääsee kasvattamaan henkistä pääomaa ja saa ainutlaatuisen kokemuksen. Nykyään vapaaehtoismatkailu on erittäin iso bisnes maailmalla. Vuonna 2017 sen on todettu olevan yli 173 miljoonan dollarin arvoinen bisnes. Paikalliset vapaaehtoisorganisaatiot ja kansalaisjärjestöt ovat vain pieni osa tästä arvosta, sillä siihen mukaan lukeutuvat myös matkanjärjestäjät, markkinointi ja muut henkilökuntakulut. (Pariyar 2017.)

Vapaaehtoismatkailun projektit ovat yleensä osa laajempaa matkaa. Ne on tarkoitettu henkilöille, jotka haluavat tehdä hyvää matkallaan, mutta joilla ei tyypillisesti ole aikaa sitoutua pitkäksi ajaksi projektille. Projekteja varten ei myöskään ole vaatimuksia taidoista, vaan kriteeriksi riittää aito auttamisen halu. Siksi vapaaehtoismatkailun organisaatiot ja kansalaisjärjestöt tarjoavat työtä, jota on helppo jokaisen tehdä, ja tällä tavoin vapaaehtoismatkailu sopii lähes kaikille. Poikkeuksia kuitenkin on. Esimerkiksi järjestöt, jotka hakevat rakennusten kunnostukseen vapaaehtoisia, edellyttävät yleensä jonkin tasoista kokemusta rakentamisesta. Jotkin tavoittelevat omaa rahallista hyötyä nostamalla hintoja sen verran, että saavat siitä itse rahaa omaan käyttöön. Kaikki eivät kuitenkaan tee näin, ja tällaiset voittoa tavoittelemattomat kansalaisjärjestöt ovat luotettavampia kuin ne,

jotka hakevat rahallista hyötyä. Syy tälle on se, että voittoa tavoittelemattomille järjestöille auttaminen ja suojeleminen ovat tärkeämpiä kuin taloudellinen hyöty, ja täten heidän tarjoamansa työ on usein laadukkaampaa ja merkityksellisempää. Nimenomaan vapaaehtoismatkailuun keskittyvissä järjestöissä korostetaan aina matkailijan omaa kokemusta ja mielihyvää sekä itse matkustamista, mikä poikkeaa jonkin verran tavallisten kansalaisjärjestöjen tavasta informoida työstään. Merkityksellisyyden tunteen markkinoimista hyödynnetään paljon kansainvälisillä markkinoilla, ja jotkin järjestöt jättävät tämän turvin aidon auttamisen toissijaiseksi. (Denny 2014.)

Ensimmäisiä merkkejä kansainvälisen vapaaehtoistyön liikkeestä alkoi näkyä 1900-luvun alussa lähetyssaarnaajien toimesta. He tekivät kristillisen saarnaamisen lisäksi myös humanitääristä työtä, varsinkin köyhien parissa. He auttoivat muun muassa talouskehityksessä ja opettivat lukutaitoa. Myöhemmin, ensimmäisen maailmansodan jälkeen hallitukset järjestivät vapaaehtoisia työleirejä, joiden tarkoitus oli jälleenrakentaa sodassa tuhoutuneita rakennuksia ja alueita. (Lough 2015, 1). Vuonna 1920, sveitsiläinen insinööri Pierre Cérésole perusti maailman ensimmäisen kansainvälisen vapaaehtoistyön organisaation, Service Civil International (SCI), joka on edelleen toiminnassa. Ensimmäinen kansainvälinen vapaaehtoisprojekti sijoittui entiselle sota-alueelle Ranskan Verduniin. Projektin aikana vapaaehtoiset korjasivat sodan jälkeisiä tuhoja ja rakensivat väliaikaisia koteja paikallisille. Tämän jälkeen kansainvälisiä vapaaehtoisprojekteja ja työleirejä järjestettiin enemmän, ja nykyään SCI muodostuu 42 sivukonttorista ja on laajentanut toimintaansa erilaisiin rauhaan ja sosiaaliseen yhteisymmärrykseen liittyviin projekteihin, ohjelmiin ja työleireihin. (Service Civil International s.a.). 2000-luvun alussa vapaaehtoistyöstä alkoi muodostua matkailun muoto, niin sanottu ”vaihtoehtoinen matkailu”. Se nousi yleiseksi käsitykseksi muiden vaihtoehtoisen matkailun muotojen kanssa. Kun matkailijat alkoivat etsiä uusia kokemuksia massaturismin tilalle, seikkailumatkailu, aktiivimatkailu, ekomatkailu ja monet muut vaihtoehtoisen matkailun muodot alkoivat kiinnostaa yhä enemmän. (Wearing 2001, 6).

2.1 Vapaaehtoismatkailun eri muodot ja tyypillinen vapaaehtoismatkapaketti

Vapaaehtoismatkailu on hyvin monimuotoinen, sillä sen miljöö voi vaihdella sademetsistä luonnonsuojelualueisiin ja urbaaneihin kaupunkimaisemiin. Aktiviteettejä on paljon ja erilaisia, kuten tieteelliset tutkimukset, suojeluprojektit, lääketieteelliset avustamiset, ekonomiset ja sosiaaliset kehitystyöt sekä kulttuuriset entisöinnit. Toisin sanoen, vapaaehtoiset voivat esimerkiksi istuttaa puita, hoitaa kampanjoita, opettaa kieliä, parantaa kylän jätehuoltoa, suojella luontoa ja eläimiä tai avustaa hoitajia ja lääkäreitä. Vaihtoehtoja vapaaehtoistyölle on monia. Yleisimmät kohteet vapaaehtoismatkan

tekemiseen ovat Afrikka, Aasia ja Etelä-Amerikka, mutta kohteita löytyy myös paljon Euroopasta ja lähialueilta. (Stephen & McGehee 2013, 6.)

Aktiviteetit ja miljööt eivät ole ainoita tekijöitä, joilla voidaan erotella vapaaehtoismatkailun muotoja, sillä erilaiset tavat ja motiivit matkustaa muokkaavat myös niitä. Kristen Holmes ja Karen Smith (2009, 14) puhuvat vapaaehtoislomista tai vapaaehtoistyölomista, joiden päätarkoitus on tehdä vapaaehtoistyötä, ja joissa itse matkailu jää toissijaiseksi. Työtä tehdään koko matkan ajan, ja se kestää tyypillisesti yhdestä viikosta kolmeen kuukauteen. Vapaaehtoisloman ei tarvitse tapahtua toisessa maassa, vaikka tällaista kotimaista vapaaehtoislomaa ei ole tutkittu yhtä paljon kuin kansainvälistä. Välivuonna tehtävä vapaaehtoismatka kestää yleensä kolmesta kuukaudesta kahteen vuoteen, jonka aikana matkailijat yhdistävät matkailun, palkka- ja vapaaehtoistyön sekä opiskelun. Matkailijat ovat yleensä teini-ikäisiä tai 20-vuotiaita, jotka ottavat taukoa ennen tai jälkeen yliopisto-opiskelujen. Tällaista välivuoden vapaaehtoismatkaa on usein kritisoitu siitä, että se keskittyy matkailijan omaan hyvinvointiin ja merkityksellisyyden tuntuun sen sijaan, että se oikeasti tarjoaisi matkailijalle mahdollisuuden tehdä merkityksellistä työtä. Jaksottainen vapaaehtoismatka sen sijaan on matkailun muoto, jossa liikkuvuus ja joustavuus nousevat tärkeiksi elementeiksi (Holmes & Smith 2009, 15). Työn ja vapaa-ajan välinen suhde on toisinaan vaikea erottaa, ja sen takia jotkin matkailijat suosivat jaksottaista vapaaehtoistyötä, jossa heidän ei tarvitse olla sidottuna tiettyyn ajanjaksoon, vaan heillä on mahdollisuus joustaa. Holmes ja Smith luokittelevat jaksottaisen vapaaehtoismatkan ajanjaksojen mukaan, jotka ovat vain lyhyen ajan matka, projektissa työskentely ja satunnainen. Viimeisimmässä matkailija tekee lyhytaikaista vapaaehtoistyötä, mutta palaa kansalaisjärjestöön satunnaisesti jatkamaan. Tämä mahdollistaa pidemmän sitoumuksen järjestölle. Virtuaalinen vapaaehtoistyö on uusi n muoto, ja vapaaehtoisorganisaatiot markkinoivat sitä paljon nykyisen pandemiatilanteen takia. Koko vapaaehtoistyö on tehtävissä verkossa, ja sen avulla sitä voi tehdä milloin ja missä vain. Tämä houkuttaa etenkin nuoria, jotka ovat tottuneet elämään virtuaalitodellisuuden kanssa, sekä niitä, joilla on liikkuvuuden kanssa esteitä. Seuraavaksi on perheen tai monen sukupolven kanssa tehdyt vapaaehtoismatkat. Perheen kanssa vietettävä laatu-aika on usein motiivina. Kaikki osallistuvat työhön, mutta tehtävät voivat vaihdella matkailijan iän sekä fyysisen ja henkisen kunnan mukaan. (Holmes & Smith 2009, 16.) Viimeiseksi on työpaikan tai työntekijöiden ja -antajien yhteinen vapaaehtoismatka. Niiden tarkoituksena on edistää työntekijöiden vastuunottoa ja innostusta, työpaikan sisäisiä suhteita, työpaikan julkisuuskuvaa ja niitä hyötyjä, joita vapaaehtoisorganisaatio saa. (Holmes & Smith 2009, 17-18.) Australialainen tutkimus työntekijöiden vapaaehtoismatkasta sai selville, että vapaaehtoismatkalla oli ollut positiivisia vaikutuksia työntekijöiden työhön liittyvään mielihyvään ja tehokkuuteen (Volunteering Australia 2007).

Taulukossa 1 on esitelty kolmen eri matkanjärjestäjän vapaaehtoismatkapaketit, jotka toimivat esimerkkeinä tyypillisistä matkapaketeista, ja jollaisia opinnäytetyön tutkimusosassa käydään läpi. Matkapaketit on valittu siten, että ne eroavat selvästi toisistaan, mutta säilyttäen samalla muutaman oleellisen samankaltaisuuden. Vapaaehtoismatkapaketteja on paljon erilaisia, eikä niille ole vain yhtä tiettyä mallia, mutta alla on esimerkkejä siitä, millaisiin paketteihin opinnäytetyö keskittyy. Matkanjärjestäjät on valittu Ekomatkaajien lisäksi sen perusteella, että ne ovat isoja, ja sen takia todennäköisesti tunnettuja yrityksiä matkailijoiden keskuudessa.

Taulukko 1. Vapaaehtoismatkapaketit

Matkanjärjestäjä	Ekomatkaajat	GoEco	KILROY
Sijainti	Phra Thong, Thaimaa	Cork, Irlanti	Kathmandu, Nepal
Vapaaehtoistyö	Merikilpikonnien suojelu ja niiden munien tarkkailu sekä rantojen siivoaminen.	Avustaminen tadegalleriassa sekä erilaisten tapahtumien organisointiin osallistuminen.	Erilaisten rakennusten, kuten koulujen, päiväkotien ja kuntoutuskeskusten, kunnostaminen.
Hinta	1200€ / kaksi viikkoa.	1620€ / kolme viikkoa.	554€ / kaksi viikkoa.
Lennot, majoitus ja ateriat	Hintaan kuuluvat majoitus bungalowissa tai paikallisen luona sekä ateriat kolme kertaa päivässä. Lennot eivät kuulu hintaan.	Hintaan kuuluvat majoitus isäntäperheen luona sekä ateriat kolme kertaa päivässä. Lennot eivät kuulu hintaan.	Hintaan kuuluvat majoitus vapaaehtoisten talossa ja ateriat kolme kertaa päivässä. Lennot eivät kuulu hintaan.
Kesto	Vähimmäiskesto yksi viikko.	Vähimmäiskesto kolme viikkoa.	Vähimmäiskesto kaksi viikkoa.
Lähde	(Ekomatkaajat s.a.c.)	(GoEco s.a.)	(KILROY s.a.)

Taulukosta huomaa, että hinta, lennot, majoitukset, ateriat sekä matkan kesto muistuttavat toisiaan, vaikka sijainti ja itse vapaaehtoistyöt eroavat huomattavasti toisistaan. Työtehtävät ovat kuitenkin sen verran helppoja, että ne soveltuvat suurimmalle osalle matkailijoista. Taulukosta voi päätellä sen, että tyypillinen vapaaehtoismatkapaketti sisältää työn lisäksi majoituksen ja ateriat, mutta ei lentoja. Lisäksi matkan kesto vaihtelee yleensä yhdestä viikosta muutama viikkoon.

2.2 Vastuullisuus vapaaehtoisuuskäytössä

Vastuullinen matkailu on maailman matkailujärjestön UNWTO:n (s.a) mukaan ”matkailua, jossa otetaan täysimääräisesti huomioon sen nykyiset ja tulevat taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristöön kohdistuvat vaikutukset, jotka käsittelevät vierailijoiden, teollisuuden, ympäristön ja isäntäyhteisöjen tarpeita.” On olemassa kolme osa-aluetta, joista vastuullinen matkailu koostuu. Ne ovat taloudellinen, sosiokulttuurinen ja ekologinen, ja jokaisella on suuri merkitys vastuullisuuteen. Vastuullisen matkailun tulisi täydentää seuraavat tehtävät: 1. Taata elinkelpoiset ekonomiset toiminnot, jakaa oikeudenmukaisesti sosioekonomiset hyödyt kaikille sidosryhmille sekä olla osallisena köyhyyden lieventämisessä. 2. Kunnioittaa paikallisen alueen autenttisuutta, säilyttää sen kulttuuriperintökohteita ja perinteisiä arvoja sekä tukea eri kulttuurien yhteisymmärrystä ja suvaitsevaisuutta. 3. Hyödyntää ympäristöresursseja, jotka tukevat matkailun kehitystä, ylläpitää ekologisia prosesseja sekä auttaa säilyttämään luonnonperintökohteita ja luonnon monimuotoisuutta. (UNWTO s.a.)

Matkailualalla vastuullisen matkailun ei pitäisi olla niche-matkailua, eli olla vain yksittäinen matkailun muoto, vaan kaikenlaisen matkailun pitäisi olla vastuullista (Goodwin 2016, 1). Taloudellisen osa-alueen haaste ilmenee siinä, että hyödynnetäänkö matkailua ensisijaisesti edistämään matkakohteen elinkelpoisuutta, ja toissijaisesti tekemään siitä hyvä vierailukohde. Matkailussa kuluttajat ja matkatoimistot, jotka myös kuluttavat, ovat usein vaikutusvaltaisempia kuin itse matkakohteet, ja tämän takia heillä on suuri vastuu vastuullisen matkailun ekonomisessa osa-alueessa. Tällä tarkoitetaan esimerkiksi sitä, että tukevatko he paikallisia vai kansainvälisiä yrityksiä ja ostavatko he paikallisia vai kansainvälisiä tuotteita ja palveluita. (Goodwin 2016, 185.) Matkailu koostuu paljon kuluttamiskulttuurista, ja sosiokulttuurinen osa-alue muistuttaa siitä, että kun matkailija matkustaa omasta kulttuuristaan toiseen, hän tuo mukanaan omat kuluttamiskäyttäytymisensä, ja kulttuurien väliset eroavaisuudet tuovat oman haasteensa vastuulliseen matkailuun. Jotkin globaalit brändit, kuten McDonald's-ravintolaketju, ovat muokanneet valikoimaansa vastaamaan eri paikalliskulttuureita. Esimerkiksi Intiassa McDonald's-ravintolat eivät myy naudanlihahampurilaisia, mutta Saksassa ne myyvät olutta, Kanadassa hummereita ja Costa Ricassa riisiä ja papuja. (Goodwin 2016, 149.) Ilmaston lämpeneminen ei ole uusi kriisi, mutta vasta viime aikoina se on pakottanut monia matkailualan yrityksiä ympäristöystävällisempään toimintaan, mikä on positiivinen asia ekologisen osa-alueen näkökulmasta. Erityisesti veden liikakäyttö on maailmanlaajuisesti tunnistettu ongelma, mutta edelleen hotellit ja muut matkailualan yritykset tekevät hyvin vähän vedenkäytön vähenemiseksi. Hotelleja on kannustettu hyötykäyttämään niin sanottua harmaavettä, jota syntyy esimerkiksi peseytymisen,

pyykinpesun ja astioidenpesun yhteydessä. Tällä voidaan myös vähentää merkittävästi kuluja. (Goodwin 2016, 227.)

Vastuullisessa vapaaehtoismatkailussa pitää osata tarkastella kriittisesti vapaaehtoisorganisaatiota, sillä ne vaikuttavat paljon siihen, edistävätkö myös vapaaehtoismatkailijat vastuullista kehitystä. Kokenut vapaaehtoismatkailija Rachel Northover (2016) ohjeistaa artikkelissaan, että vapaaehtoisorganisaation taustat pitää aina tutkia tarkkaan. Tällaisten organisaatioiden politiikka vaihtelee laidasta laitaan; joidenkin prioriteettina on olla vastuullinen järjestö, jotkut eivät välitä asiasta lainkaan, ja jotkut väittävät olevansa vastuullisia, kun tosiasiallisesti eivät sitä ole, eli he harrastavat niin sanottua viherpesua. Vastuullisen vapaaehtoisorganisaation tunnistaa esimerkiksi siitä, että heillä on nettisivuillaan vastuullista matkailua tukeva strategia ja politiikka, he pystyvät todistamaan työnsä positiiviset vaikutukset paikalliseen ympäristöön, heillä on tarkkaa tietoa alueesta ja kulttuurista ja heillä on hyvät suhteet paikalliseen yhteisöön. Northover ohjeistaa myös opiskelemaan kunnolla etukäteen paikallisen alueen tapoja ja kulttuuria, jotta paikan päällä pystyy olemaan kunnioittava sitä kohtaan. Paikalliseen yhteisöön on hyvä yrittää saada syvä yhteys, sillä he opettavat vapaaehtoismatkailijalle yhtä paljon kuin vapaaehtoismatkailija heille. Matkan aikana voi myös keksiä uusia tapoja tehdä vastuullisia valintoja, vaikka tavat olisivat pieniä, kuten roskien kerääminen tieltä, yhteisön taloutta tukeminen ostamalla paikallisia tuotteita, veden säästäminen vähentämällä suihkukerran pituutta ja paikallisen yhteisön pukukoodia kunnioittaminen. Lopuksi Northover neuvoo punnitsemaan pitkän aikavälin tukemista, sillä kertaluontoinen, lyhytaikainen vapaaehtoismatka ei edistä vastuullista kehitystä isolla mittakaavalla. Voisiko vapaaehtoismatkailija vielä tehdä jotain matkansa päätyttyä. Hän toivoo, ettei matkan loppuminen olisi vapaaehtoistyön tuen loppu.

2.3 Kritiikki vapaaehtoismatkailua kohtaan

Vaikka vapaaehtoismatkailu kuulostaa hienolta ajatukselta, ja sen perimmäinen tarkoitus on tehdä hyvää, se ei nykypäivänä ole enää täysin vilpitön. Pääsääntöisesti syynä on se, että vapaaehtoistyöstä on tullut suosittu matkailun muoto, ja sen altruistinen tarkoitus auttaa on jäänyt matkailijan omien kokemusten ja kansainvälisten suhteiden luomisen alle. Koska vapaaehtoismatkailusta on tullut suosittua, jotkin kyseistä toimintaa tarjoavat organisaatiot muokkaavat paikkaa vastaamaan matkailijan omia tarpeita auttamisen kohteen tarpeiden sijaan. Matkailijat mieltävät helposti kohteen eksoottiseksi, väliaikaiseksi seikkailuksi sen sijaan, että yrittäisivät saada aidon yhteyden siihen. Tämä on ongelmallista vastuullisen matkailun sosiokulttuurisen osa-alueen suhteen. Matkailijat tekevät vapaaehtoistyötä pikemminkin itseään varten, kuin auttamisen kohdetta varten.

(Moufakkir & Burns 2012, 243). Vapaaehtoismatkailua on kritisoitu siitä, että se keskittyy enemmän hyvään tunteeseen, kuin hyvän tekemiseen. Esimerkiksi, Georgette Mulheir (2016) ja Tina Rosenberg (2018) kritisoivat artikkeleissaan erityisesti orpokoteihin liittyvää vapaaehtoismatkailua, sillä todellisuudessa se lisää orpojen määrää orpokodeissa ja huonontaa heidän elinolojaan.

Orpokotimatkailun (engl. orphanage tourism) ideana on, että vapaaehtoiset matkustavat orpokoteihin auttamaan lapsia arkipäiväisissä tehtävissään, opettamaan, leikkimään ja ylipäättään tekemään aktiviteetteja heidän kanssaan. Ongelma ilmenee siinä, että vapaaehtoisilla ei yleensä ole minkäänlaista akateemista tai henkilökohtaista kokemusta lasten kanssa työskentelystä, varsinkaan ongelmatapauksissa. Tämän lisäksi noin 90% lapsista ei tosiasiaassa ole edes orpoja, vaan heillä on vähintään yksi vanhempi elossa (Save the Children 2017). Koska orpokotimatkailusta on tullut iso bisnes maailmalla, orpokodit ottavat joko väkisin uusia lapsia orvoiksi saadakseen lisää lahjoituksia turisteilta, tai köyhistä oloista tulleet perheet antavat lapsiaan orpokoteihin saadakseen itse rahaa. Orpokotimatkailu on lisääntynyt 60% vuodesta 2005 vuoteen 2015 mennessä matkailun takia (Knaus 2017).

Luonnonkatastrofien ja sotien tuhoamien rakennusten entisöinti on suosittu ja hieno tapa tehdä vapaaehtoistyötä, ja se kuulostaa mahdolliselta, sillä onhan siinä mukana paikalliset työnjohtajat. Tosiasia on, että monet vapaaehtoiset ovat epäpäteviä työhön, ja tämän takia rakentaminen saattaa pitkittyä, ja lopputulos olla ala-arvoinen. Paikalliset joutuvat korjaamaan vapaaehtoisten tekemiä virheitä, ja matkailijoiden lähdettyä työt joudutaan aloittamaan alusta. Noelle Sullivan (2018) on sanonut artikkelissaan, että suurin osa merkittäviä vapaaehtoisia ovat paikalliset. Esimerkkinä Mexico Cityn maanjäristys vuoden 2017 syyskuussa, kun iso osa tuhoutuneiden rakennusten asukkaista työskenteli väsymättä raivatakseen kivimurskaa ja etsiäkseen selviytyneitä. Yhteisöt tarvitsevat tietenkin kaikkien apua, mutta yleensä rahallinen apu tai pitkän aikavälin pätevä apu on paljon hyödyllisempää kuin lyhyen aikavälin vapaaehtoisen apu, jolla ei ole kokemusta rakentamisesta. (Sullivan 2018).

Kuitenkaan kaikki vapaaehtoismatkailijat eivät ole oman mielihyvän tai ansioluettelon perässä, vaan motiivina todella on auttamisen halu, ja tätä halua ei pitäisi kritisoida. Kritisoimalla hyviä aikomuksia lannistetaan ihmisiä ja kehotetaan epäsuorasti välttämään muiden auttamista, ja tällä tavalla mitään hyvää ei koskaan saada aikaiseksi. Sen takia on tärkeää selvittää etukäteen, miten matkailija voi auttaa, mihin hänen taitonsa riittävät, sekä onko vapaaehtoisorganisaatio vilpitön.

3 Matkailun vaikutukset eläinten hyvinvointiin

Matkailulla on positiivisia ja negatiivisia vaikutuksia eläinten hyvinvointiin. Vaikuttavia tekijöitä ovat yksittäiset matkailijat ja matkailijaryhmät, matkailuyritykset sekä erilaiset lait ja säädökset. Eläinten pitämistä matkailun vetovoimatekijöinä, niin sanottua ”eläinmatkailua”, on tarpeen säädellä laissa, sillä matkailu voi olla suuri ongelma monille eläimille, ja useat organisaatiot suojelevat eläimiä juuri epäeettiseltä eläinmatkailulta. Tässä opinnäytetyössä käytetään termiä ”eläinmatkailu”, joka tulee englannin kielen sanoista ”animal tourism” ja ”wildlife tourism”. Eläinmatkailussa kohteen vetovoimatekijät ovat eläimet, ja tähän keskittyvät yritykset ja nähtävyydet ovat esimerkiksi eläintarhoja, safareita, akvaarioita sekä maatilamatkailua ja eläinaktiviteetteja tarjoavia yrityksiä. Eläinmatkailu on iso bisnes maailmalla, enemmän kuin puoli miljardia eläintä käytetään turistien viihdykkeenä (World Animal Protection s.a.). Eläinmatkailu kattaa 20-40% koko maailman matkailusta (TourismConcern 2017). Hyvä esimerkki epäeettisestä eläinmatkailusta on Thaimaan tiikeritemppeli, Wat Pa Luang Ta Bua, jonka väitettiin olevan tiikereiden suojelukeskus. Todellisuudessa tiikereillä oli äärimmäisen huonot oltavat kohteessa, ja se suljettiin pikaisesti viranomaisten puolesta, kun sen epäeettinen toiminta saatiin selville. (Hookway 2016.)

Vapaaehtoismatkailu sen sijaan on tuottanut positiivisia ja kestäviä ratkaisuja eläinten hyvinvointiin liittyviin ongelmiin. Tätä voidaan tarkastella esimerkiksi uhanalaisten eläinten näkökulmasta, sillä on olemassa monia vapaaehtoismatkailua tarjoavia organisaatioita, jotka keskittyvät uhanalaisten eläinten tutkimiseen ja suojeluun. Hyvänä esimerkkinä toimii Ekomatkaajat, jonka Costa Ricaan sijoittuvalla vapaaehtoismatkalla suojellaan uhanalaisia merikilpikonnia. Ekomatkaajien (s.a.d.) mukaan vain kolmas kymmenestä merikilpikonnasta kuoriutuu ja selviytyy poikaseksi luonnossa, sillä niitä uhkaa nousu- ja laskuvesi sekä munia syövät eläimet ja ihmiset. Vapaaehtoisten avulla yhdeksän kymmenestä merikilpikonnasta kuoriutuu ja selviytyy poikaseksi, joten työ on todella merkittävää.

3.1 Matkailun haitat eläimille

Vastuullisen matkailun puolesta toiminut organisaatio TourismConcern laati vuonna 2017 raportin, johon se keräsi tietoja eläinmatkailun vaikutuksista eläimiin. Raportin mukaan, 75 prosentilla nähtävyyksistä on negatiivinen vaikutus eläinten hyvinvointiin, ja 80 prosenttia matkailijoista ei huomaa negatiivista vaikutusta paikan päällä (2017). Jotkin nähtävyydet operoivat eettisesti ja vastuullisesti, mutta maailmassa on vielä monia kohteita, jotka toimivat päinvastaisesti. Ne houkuttelevat eläinrakkaita matkailijoita näkemään eksoottisia

eläimiä ja tutustumaan niihin läheltä, mutta yleensä nämä eläimet elävät hyvin rajoitettua ja ala-arvoista elämää vangittuina ja kidutettuina. Seuraavaksi esittelen kolme konkreettista esimerkkiä matkailun negatiivisista vaikutuksista eläinten hyvinvointiin.

Villieläinkohteita ovat esimerkiksi safarit ja eläintarhat, joissa matkailijat voivat nähdä villieläimiä, kuten tiikereitä ja leijonia. Joissain tapauksissa niitä pääsee koskettamaan, syleilemään ja ottamaan niiden kanssa kuvia. Tällaisia palveluja tarjoavissa kohteissa henkilökunta kuitenkin huumaa usein eläimiä salaa, jotta ne eivät vahingoittaisi turisteja, jotka tulevat silittämään niitä tai ottamaan kuvia. Se ei nimittäin ole villieläinten luonnolle tavanomaista olla ihmisen silitettävänä, joten ne ovat yleensä kidutusmenetelmin koulutettu tai huumattu tottelemaan. Huumattu villieläin voi näyttää nauttivan olostaan, kun tosiasia on paljon synkempi. Joissain kohteissa leijonanpennut otetaan heti synnyttyään pois emonsa luota, ja ne opetetaan kävelemään rauhasa matkailijoiden kanssa, ja aggressiivista ja kapinoivaa käyttäytymistä rangaistaan lyömällä. (TourismConcern 2017.)

Norsuratsastus on suosittu aktiviteetti lomaillessa, varsinkin Aasiassa, mutta tietoja sen epäeettisyydestä on tullut monelle julki, ja siitä on ollut paljon puhetta mediassa. Todellisuudessa se on hyvin rasittavaa ja tuskaista norsuille, sillä ne joutuvat kantamaan useita matkailijoita selässään paahtavassa kuumuudessa samalla, kun niiden jalat vapisevat väsymyksestä. Norsuratsastuksen lisäksi norsuja käytetään usein temppeujen tekemiseen matkailijoiden viihdykkeenä. Monille on varmasti tuttu näky kirjallisuuden ja elokuvien kautta, joissa norsu tasapainottelee sirkuspallon päällä. Ennen viihdyttävää esitystä ihmisen on pitänyt kouluttaa norsu, ja valitettavasti fyysinen rangaistus dominanssin säilyttämiseksi on hyvin yleinen tapa. (Carr & Broom 2018, 114). Väkivallan lisäksi norsun ravintoa ja liikkumisvapautta voidaan rajoittaa tottelemattomuuden takia. Norsu koulutetaan nuorella iällä, jolloin sitä on helpompi käsitellä, mutta julmien koulutusmetodien takia sille voi kehittyä traumaperäinen stressihäiriö, samalla tavalla kuin ihmiselle traumaattisen kokemuksen jälkeen. Aasiassa on laskettu olevan noin 50 000 aasiannorsua vuonna 2017, mikä tekee aasiannorsusta uhanalaisen lajin. Tämän lisäksi, 50 prosenttia kyseisestä luvusta elää vangittua elämää (TourismConcern 2017.) Pelkästään Thaimaassa on noin 3 800 vangittua norsua, joista yli puolet työskentelee matkailualalla (Daly 2019). Massaturismin kehittyminen on vaikuttanut merkittävästi siihen, miksi norsujen vangitseminen on lisääntynyt (Carr & Broom 2018, 113). Tämän takia matkailualan yrityksillä ja yksittäisillä matkailijoilla on suuri potentiaali vaikuttaa vangittujen norsujen epäeettisen kohtelun vähenemiseen.

Kokemukset merenelävien kanssa houkuttavat monia matkailijoita, varsinkin valaiden ja delfiinien tarkkailu, ruokkiminen sekä niiden kanssa uiminen. Niitä voi nähdä joko akvaarioissa ja delfinaarioissa, tai luonnossa, esimerkiksi veneretkillä. Akvaariot ja delfinaariot voivat rajoittaa merenelävien liikkumista, jos ne ovat pieniä ja ahtaita. Lisäksi pyydystäminen ja kuljetus luonnosta altaaseen voivat olla liian stressaavia kokemuksia. (World Animal Protection s.a.) Luonnossa veneen lähestyminen ja melu voivat vaikuttaa negatiivisesti delfiineihin ja valaihin. Tutkimusten mukaan ne voivat aiheuttaa välttävää käyttäytymistä, sosiaalisia häiriöitä, loukkaantumisia, synnytyksen onnistumisen vähenemistä sekä elinajanodotteen lyhenemistä delfiineillä ja valailla (Carr & Broom 2018, 53).

3.2 Eläinten oikeudet ja hyvinvointi matkakohteessa

Eläimet ovat tuntevia yksilöitä. Ne tuntevat niin kärsimystä ja pelkoa, kuin iloa ja onnellisuutta. Tähän kykyyn perustuvat monet lait ja säädökset eläinten oikeuksista. Suomen eläinsuojelulaissa on määritelty säädökset eläintenpidolle, jonka toisen luvun kolmannessa pykälässä sanotaan, että ”eläimiä on kohdeltava hyvin eikä niille saa aiheuttaa tarpeetonta kärsimystä. Tarpeettoman kivun ja tuskan tuottaminen eläimille on kielletty. Lisäksi eläintenpidossa on edistettävä eläinten terveyden ylläpitämistä sekä otettava huomioon eläinten fysiologiset tarpeet ja käyttäytymistarpeet.” Toisen luvun neljännessä pykälässä sanotaan, että ”eläimen pitopaikan on oltava riittävän tilava, suojaava, valoisa, puhdas ja turvallinen sekä muutoinkin tarkoituksenmukainen ottaen huomioon kunkin eläinlajin tarpeet. Eläimen pitäminen tarpeetonta kärsimystä tuottavalla tavalla on kielletty.” (Eläinsuojelulaki 4.4.1996/247.) Nämä lait ovat voimassa vain Suomen sisällä, mutta ne antavat hyvän esimerkin eläinten eettisestä pidosta.

Euroopan Komissiolla on myös eläinten hyvinvointiin liittyviä lakeja ja säädöksiä, jotka se pohjaa niin sanottuihin ”viiteen vapauteen” (engl. ”five freedoms”). Nämä ovat: 1. vapaus nälästä ja janosta, 2. vapaus epämukavuudesta, 3. vapaus kivusta, vaurioista ja sairauksista, 4. vapaus käyttäytyä eläimen luonnolle kuuluvasti ja 5. vapaus kivusta ja pelosta. (European Commission s.a.a.) Euroopan Komissio on säätänyt pääsääntöisesti maatalouseläinten ja teurastamon eläinten hyvinvointiin sekä eläinten kuljetukseen liittyviä lakeja ja säädöksiä, mutta se ottaa jonkin verran huomioon myös eläimet vihteessä. Jokaisella maalla on vastuu soveltaa EU:n käytäntöjä kansallisella tasolla sekä vahvistaa lakeja ja säädöksiä liittyen eläinten hyvinvointiin. Euroopan Komissio tarjoaa tukea ja koulutusta maille ja varmistaa, että lakeja noudatetaan. (European Commission s.a.b.)

Matkakohteiden, jotka pyrkivät eläinten ylläpidon edistämiseen, täytyy ottaa monia asioita huomioon. Neil Carr ja Donald M. Broom (2018) ovat laatineet luettelon eläinten tarpeista matkakohteessa. Ensinnäkin eläin, oli kyseessä mikä laji tahansa, tarvitsee happea ja hyvän ilmanlaadun sekä riittävästi ravintoa ja vettä. Nämä ovat sen perimmäisiä tarpeita, ja ilman niitä sen hyvinvoinnin perusta on uhattuna. Merenelävät, tai puoliksi merenelävät, tarvitsevat myös hyvän vedenlaadun elinympäristökseen. Eläin tarvitsee riittävästi aistiärsyksiä pysyäkseen aktiivisena, kuten näkö-, haju, ja kuuloaistiin liittyviä. Ärsykkeiden pitää olla sen luonnolle kuuluvia, muuten eläimen hyvinvointi voi laskea. Esimerkiksi valot voivat olla liian kirkkaita tai liian himmeitä, ja äänet voivat olla liian kovia. Monet eläimet ovat sosiaalisia, ja tästä syystä ne tarvitsevat positiivisia vuorovaikutuksia lajitoveriansa kanssa, mutta myös omaa rauhaa ja lepoa. Jos nämä ovat epätasapainossa, eläimestä voi tulla aggressiivinen. Kuten ihmiset, eläimet tietävät, minkä verran sosialisoitumista ja lepoa on niille hyväksi, eikä niitä saa pakottaa olemaan liian paljon yksin tai jalkeilla. Sosiaaliseen vuorovaikutukseen kuuluu myös eläimen vapaus paritella ja pitää huolta poikasista. Eläimelle pitää antaa tilaa liikkua ja tutkia, sillä liikkueessaan niiden lihakset kehittyvät, ja luut pysyvät vahvoina. Myös merenelävät tarvitsevat paljon tilaa vedessä. Uuden ympäristön tutkiminen vähentää vaaran riskiä ja rauhoittaa eläintä. Lopuksi missään matkakohteessa eläin ei saa joutua pelkäämään itsensä tai lajitoverinsa vuoksi. Eläimet kykenevät tuntemaan, mikä tarkoittaa, että ne voivat pelätä, ahdistua ja panikoida. Eläintä ei saa asettaa sille epäluonnolliseen tilaan, jossa se voi tuntea fyysistä tai henkistä kipua. (Carr & Broom 2018.)

3.3 Vapaaehtoismatkailun hyödyt eläimille

Kansainvälinen luonnonsuojeluliitto (engl. International Union for Conservation of Nature) on laatinut ”Punainen lista” -nimisen luettelon Euroopan uhanalaisista eläimistä. Luettelon avulla voidaan pyrkiä elvyttämään uhanalaisia lajeja ja vähentämään sukupuuton riskiä. (European Commission s.a.c.) Sen mukaan 23 prosenttia Euroopan sammakkoeläimistä, 15 prosenttia nisäkkäistä ja 13 prosenttia linnuista ovat uhanalaisia, sekä yksi viidennestä matelijasta luokitellaan uhanalaiseksi (European Commission s.a.d). Euroopan uhanalaisimpia nisäkkäitä ovat esimerkiksi saiga-antilooppi, iberianilves, baijerintunnelimyrrä, munkkihylje ja grönlanninvalas (Current Results s.a).

Monet uhanalaisten eläinten suojelu- ja tutkimustyötä tekevät organisaatiot tarjoavat vapaaehtoistyötä, sillä vapaaehtoisille ei tavallisesti tarvitse maksaa mitään, ja työtä on paljon. Työtä vastaan vapaaehtoisille tarjotaan majoitusta ja mahdollisuuden nauttia matkailusta uudessa kohteessa. Yhtenä esimerkkinä toimii kroatialainen Blue World Institute, joka esitellään myöhemmin myös tutkimusosiossa. Vapaaehtoiset pääsevät

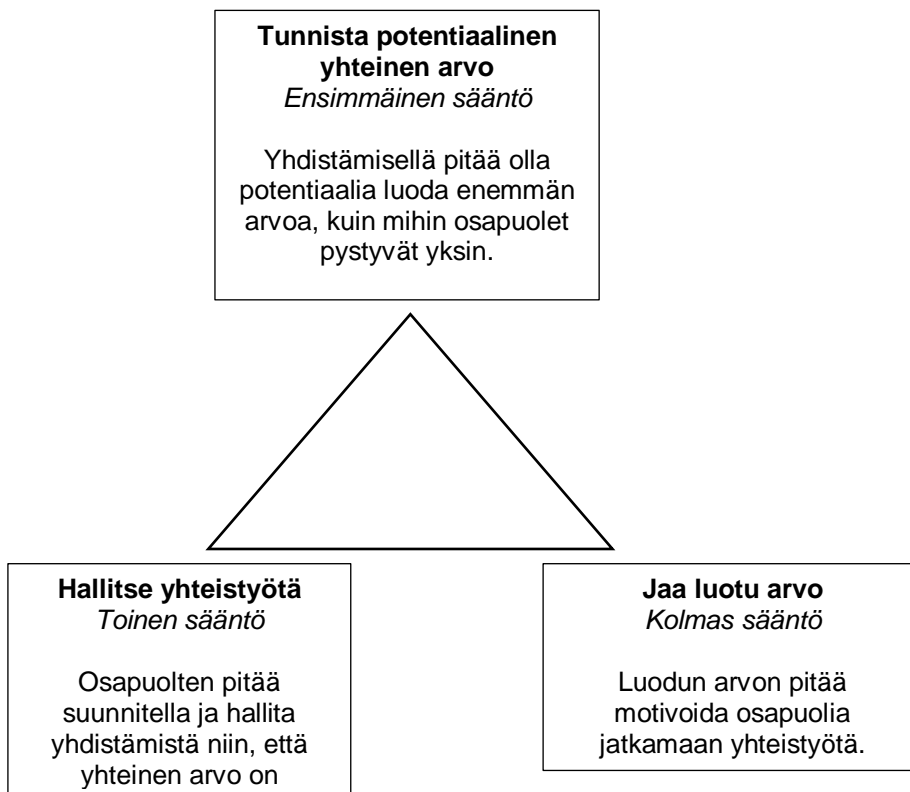
osallistumaan uhanalaisten pullokuonodelfiinien suojelemiseen ja tutkimiseen Adrianmerellä, ja yksi tärkeä tehtävä on kuvien ottaminen villeistä delfiineistä merellä, ja niiden identifiointi. Tällä tavalla Blue World Institute voi tutkia delfiinien liikehdintää ja populaation nousua ja laskua. (Blue World s.a.a.) Vuonna 2019, 617 pullokuonodelfiiniä identifiointiin, joista 163 identifiointiin ensimmäisen kerran. Ikäkategorian analyysissä näkyy, että 575 oli täysi-ikäisiä, 26 nuoria delfiinejä, 95 poikasia ja 26 vastasyntyneitä. (Gospic, Blazinic, Car & Radulovic 2020.)

Kun vapaaehtoistyö on jatkuvaa, se auttaa ylläpitämään suojeltavien eläinten hyvinvointia ja lajin säilymistä. Vapaaehtoismatkailua kannattaa hyödyntää vastuullisesti tässä tapauksessa, sillä, kuten aikaisemmin jo mainittu, se on hyvin iso bisnes, ja sillä on paljon potentiaalia vaikuttaa moneen asiaan niin negatiivisesti kuin positiivisesti. Erityisesti suojelukeskukset tarvitsevat vapaaehtoisten työtä jatkuvan eläinten sisäänoton takia. Toisin sanoen, aina on eläimiä, jotka tarvitsevat hoitoa ja seuraa. Esimerkiksi orpojen koirien kävelyttämiset ovat tärkeitä, sillä ne lievittävät koirien stressiä kennelissä. Stressi voi ilmetä esimerkiksi kennelin nurkkaan piiloutumisena, syömättömyytenä tai epäaktiivisuutena. Jos koirat pääsevät ulos säännöllisesti liikkumaan, niiden mieliala nousee, ja ne palaavat iloisempina takaisin kenneliin. (CCSPCA 2015.)

4 Yhteistyö matkailuyritysten välillä

Yhteistyökumppanuudet ovat nykypäivänä välttämättömiä matkailuyritysten jatkuvuuden varmistamisessa. Ei pelkästään sen takia, jotta oman yrityksen taloudellinen tilanne pysyy riittävänä tai jopa paranee, vaan myös toisen yrityksen ja itse asiassa kansallisen hyödyn vuoksi. Erityisesti pienet ja keskikokoiset matkailuyritykset, joilla on rajoitetut resurssit, hyötyvät paljon yhteistyökumppanuuksista. (Gursoy, Saayman & Sotiriadis 2015, 15.) Yhteistyö on välttämätöntä silloin, kun yrityksen kasvu ja ylläpito on puutteellista, kun yritys ei pysy muuttuvien markkinoiden perässä, tai kun yritys ei pysty itse rahoittamaan tutkimus- ja kehityskustannuksia (Išoraité 2014). Yhteistyön avulla voidaan myös tehdä edistysellisempää ja laajempaa suojelutyötä vapaaehtoisorganisaatioissa.

Yhteistyökumppanuudet eivät aina ole yksinkertaisia, vaan ne tarvitsevat usein sääntöjä. Yhtenä esimerkkinä voidaan pitää Benjamin Gomes-Casseresen liiketoimien yhdistämisen kolme sääntöä. Näitä sääntöjä noudattaen yhteistyö pysyy kannattavana ja kaikkia osapuolia hyödyttävänä. Kuviossa 1 on esitelty Gomes-Casseresesta mukailleen kuvio, joka esittää nämä kolme sääntöä sisältävän pyramidin.

Kuvio 1. Liiketoimien yhdistämisen kolme sääntöä

Ensimmäiseksi liiketoimien yhdistämisellä pitää olla potentiaalia luoda yhteinen arvo. Osapuolilla voi olla erilaisia resursseja, joista he voivat hyötyä yhteistyön nimissä. Esimerkiksi matkakohteet hyötyvät matkanjärjestäjien kyvystä markkinoida kohdetta, ja matkanjärjestäjät hyötyvät matkakohteista myytävinä palveluina ja tuotteina asiakkaille. Tämän arvon pitää kuitenkin olla realistinen ja saavutettavissa oleva, josta päästään toiseen sääntöön. Osapuolten pitää osata hallita yhteistyötä, jotta arvoa voidaan ylläpitää, ja että se tuottaa hyötyjä kaikille osapuolille. Osapuolten täytyy pitää huolta siitä, että he ovat ymmärtäneet arvon, jotta yhteistyössä ei tapahdu väärinymmärryksiä. Matkakohteen ja matkanjärjestäjän tilanteessa on esimerkiksi tärkeää, että mahdollinen kielimuuri ei koidu ongelmaksi, ja että hinnasta ja palkkioiden jakamisesta on päästy yksimielisyyteen. Kolmas sääntö on, että osapuolten täytyy jakaa luotu arvo niin, että se on kannattavaa jokaiselle mukana olevalle osapuolelle, ja että osapuolilla on motivaatiota jatkaa yhteistyötä. (Gomes-Casseres 2015, 6-7.)

4.1 Erilaiset yhteistyökumppanuudet

Matkailuyritykset voivat muodostaa useamman kuin yhdenlaisen yhteistyökumppanuuden. Gursoyn, Saaymanin ja Sotiriadiksen (2015, 17-19) mukaan on olemassa yhteistyö (*collaboration*), kumppanuudet (*partnership*), allianssit, (*alliance*), verkostointi (*business networking*) ja klusterit (*cluster*). Yhteistyössä yksittäiset ihmiset tai yritykset työskentelevät tavoittaakseen yhteisen päämäärän. He työskentelevät tiiviisti yhdessä jakaen tietoa ja taitoa toisilleen. Tutkimukset ovat osoittaneet, että yhteistyö on tehokas työkalu produktiivisuuden, motivaation ja sinnikkyuden kohentamisessa.

Kumppanuus on tavallisesti kahden tai useamman yrityksen välillä tehty sopimus, jossa yritykset tekevät yhteistyötä yhteisten intressien edistämiseksi. Tyypillinen kumppanuus on strateginen liittouma, jossa osapuolet tavoittelevat yhteisiä tavoitteita, mutta pysyvät kuitenkin itsenäisinä osapuolina. Osapuolet voivat jakaa toisilleen esimerkiksi tuotteita, jakelukanavia, tietoa ja taitoa sekä rahoitusta. (2015, 18.)

Allianssia vie yleensä eteenpäin kustannusten vähennys ja palvelun tehokkuus. Alliansseja voivat olla esimerkiksi myyntiallianssit, joissa yritykset markkinoivat yhdessä toistensa tuotteita ja palveluita, maantieteelliset allianssit, joissa yritykset markkinoivat tai luovat brändejä yhdessä tietyllä alueella, tai investointiallianssit, joissa yritykset sitovat omat rahastonsa yhteiseen investointiin. (2015, 18.)

Verkostoinnissa ryhmä samantyyppisiä liikemiehiä ja -naisia kokoontuu yhteen ja luo uusia bisnesmahdollisuuksia. Se on kustannustehokkaampi tapa tehdä bisnestä kuin esimerkiksi markkinointi, sillä se on edullisempaa ja siihen liittyy enemmän

henkilökohtaista sitoutumista. Internetin kehittymisen avulla kansainvälinen verkostointi on myös edistynyt. (2015, 19.)

Klusteri on kokoelma tietyn alueen yrityksistä ja toimialoista, jotka ovat jollain tapaa kytköksissä toisiinsa ja jotka vaikuttavat toistensa liike-elämään. Klusteriin kuuluu paitsi yhteistyötä tekevät yritykset ja toimialat, mutta myös ne, jotka kilpailevat keskenään. (2015, 19.) Klusteri ei suoraan ole kahden tai useamman yrityksen tai henkilön keskinäinen yhteistyösopimus, vaan se tarkastelee isommalta kaavalta mahdollisia yhteistyökumppaneita ja kilpailijoita.

4.2 Hyödyt ja haasteet

Yritysyhteistyö on hyödyllistä monella eri tavalla. Kuten aikaisemmin jo sanottu, yritysten kilpailukyky kasvaa yhteistyön avulla. Kilpailua ei nykypäivänä käydä enää yksittäisten yritysten välillä, vaan pikemmin yritysryhmien välillä (Gomes-Casseres 2015, 10). Yksittäisen yrityksen on vaikeaa kilpailla monen yhteistyössä olevan yrityksen resursseja, kontakteja ja tietoa vastaan. Yhteistyö mahdollistaa yksittäiselle yritykselle kontakteja useampaan ulkopuoliseen sidosryhmään, kuten asiakkaisiin, hankkijoihin, yhtiökumppaneihin, kilpailijoihin, yliopistoihin ja tutkimuslaitoksiin. (Isoherranen, Kess & Majava, 2013, 37.) Kilpailukyvyn lisäksi yhteistyö saattaa tulla halvemmaksi yrityksille. Jos yhteistyöhön kuuluu esimerkiksi yhteiset kehitys- ja markkinointikulut, yritys voi kaksinkertaistaa budjetin ja samalla pienentää kustannuksia. (Gregory 2019.) Vapaaehtoismatkakohteille yhteistyö tarkoittaa yleensä suurempia resursseja suojelukohdetta varten, lisää julkisuutta ja sitä myöten lisää vapaaehtoistyöstä kiinnostuneita asiakkaita.

Yhteistyö ei ole pelkästään hyötyjä ja kasvavaa liikevoittoa, vaan siihen kuuluu monia haasteita, jotka voivat hajottaa yhteistyön ja jopa ajaa yritykset konkurssiin. Huolellisella suunnittelulla, ennakkoinnilla ja kommunikaatiolla niitä on kuitenkin mahdollista välttää. Yksi haasteista on johdon integroinnin puute. Yhteistyö kuulostaa mukavalta asialta, mutta se vaatii työtä, ja siihen pitää osata sitoutua. Johdon henkilökunnan on osattava kommunikoida ja tehdä yhdessä päätöksiä, vaikka se olisi vaikeampaa ja veisi enemmän aikaa kuin yhdessä organisaatiossa toimiminen. Muita johtoon liittyviä haasteita voi myös ilmetä systemaattisen toimimisen ja juridisen näkökulman puutteina. Systemaattisessa toimimisessa kaikilla osapuolilla on tietyt roolit ja tehtävät, joita ne noudattavat järjestelmällisesti. Jos näistä asioista poiketaan ilman kaikkien suostumusta tai tietämystä, osapuolten välille voi syntyä väärinkäsityksiä ja tätä myöten konflikteja. Haaste voi ilmetä siinä, että kaikki osapuolet eivät välitä yhteisistä intresseistä, vaan tavoittelevat omaa hyötyä. Juridisen

näkökulman puute liittyy sen sijaan päällisin puolin juridisten dokumenttien puutteeseen, joiden tehtävä on suojella osapuolia laillisesti. Ilman kunnollisia dokumentteja liittyen esimerkiksi yhteistyöhön ja työnjakoon, yritysten on vaikeampi suojella itseään silloin, kun jokin osapuoli on toiminut väärin tai yleistä yhteisymmärrystä vastaan. (Azizpour & Fathizadeh 2016, s. 57-59.)

5 Tutkimusmenetelmä

Tutkimuksellinen opinnäytetyö tehdään kvalitatiivisena, eli laadullisena, tai kvantitatiivisena, eli määrällisenä. Kvalitatiivisen ja kvantitatiivisen tutkimuksen ero on siinä, että kvalitatiivinen tutkimus pyrkii ymmärtämään ilmiötä, kun taas kvantitatiivisen tutkimuksen tarkoitus on löytää ongelmalle ratkaisu (Pitkäranta 2014, 13-14).

Kvantitatiivinen tutkimus on suoraviivaisempi, mutta kvalitatiivinen on henkilökohtaisempi. Jälkimmäisessä itse tutkijalla on tärkeää olla niin sanotusti ”kasvot”, sillä tutkimukseen liittyy vahvasti reflektiivisyys ja dialektisuus. Siinä luonnehditaan ja tulkitaan ilmiötä, joista myöhemmin voidaan johtaa uusia teorioita. (2014, 33.) Kvalitatiivisen tutkimuksen ominaispiirre on se, että se keskittyy tarkastelemaan henkilön subjektiivisia kokemuksia ja mielipiteitä jostain asiasta. Tämä on kuitenkin herättänyt paljon keskustelua kvalitatiivisen tutkimuksen luotettavuudesta ja uskottavuudesta. (Juuti & Puusa 2020, 56.) Kvalitatiivisen tutkimuksen tavallisimmat aineistonkeruumenetelmät ovat haastattelut, kyselyt, havainnointit ja erilaisiin dokumentteihin perustuvat tiedot. Näistä vaihtoehdoista haastattelut ovat yleisimpiä. ”Haastattelun avulla tutkija voi selvittää ihmisten ajattelua, kokemuksia ja motivaatiota tutkittavasta ilmiöstä.” (Pitkäranta 2014, 90.)

Tälle opinnäytetyölle valittiin kvalitatiivinen tutkimusote, sillä siitä on enemmän hyötyä yhteistyökumppaneiden kartoittamisessa, kuin kvantitatiivisesta tutkimusotteesta. Tutkimuksessa on enemmän kyse asian ymmärtämisestä, kuin ongelmanratkaisusta. Kartoittamista varten pitää ensin ymmärtää syvällisellä tasolla, mitä asioita Ekomatkaajat etsivät yhteistyökumppaneiltaan, ja mitkä ovat yrityksen kriteerit. Valintaprosessissa laatu on tärkeämpää kuin määrä, sillä Ekomatkaajien tarkoitus ei ole löytää mahdollisimman monta erilaista vapaaehtoisorganisaatiota, vaan yhteistyökumppaneita, joiden arvot vastaavat Ekomatkaajien arvoja.

5.1 Haastattelumenetelmät ja teemahaastattelu

Haastattelu on hyödyllinen siitä, että haastateltavaksi voidaan valita henkilö, jolla on varmaa tietoa ja kokemusta aiheesta. Tätä voidaan sanoa tarkoituksenmukaiseksi ja harkinnanvaraiseksi näytteeksi. (Juuti & Puusa 2020, 101.) Haastattelu on laaja käsite, sillä sen voi toteuttaa monella eri tavalla. Eroja syntyy lähinnä strukturointiasteen perusteella, toisin sanoen riippuen siitä, miten kiinteästi kysymykset on muotoiltu ja miten haastattelija jäsentää niitä haastattelutilanteessa. Näin ollen haastattelumenetelmät voidaan jakaa kolmeen osaan, strukturoituihin haastatteluihin eli lomakehaastatteluihin, puolistrukturoituihin haastatteluihin ja avoimiin haastatteluihin. (Hirsjärvi & Hurme 2015, 43.)

Lomakehaastattelut menevät nimensä mukaisesti valmiin haastattelulomakkeen mukaan, josta ei poiketa. Nämä sopivat esimerkiksi tilanteisiin, joissa tutkija tietää etukäteen, millaista tietoa haastateltava voi ja osaa antaa. Avoimet haastattelut muistuttavat paljon keskustelua, jossa vastaus saa aikaan seuraavan kysymyksen. Tällaisissa haastatteluissa aiheen ei tarvitse olla tarkkaan mietitty, ja haastattelu tapahtuu pitkälti haastateltavan ehdoilla. Puolistrukturoitu haastattelu on lomakehaastattelusta lievempi muoto, mutta jäsennellympi kuin avoin haastattelu. Siinä on yleensä mukana valmis kyselylomake, mutta tutkijalla on mahdollisuus vaihtaa kysymysten järjestystä, keskustella vapaammin haastateltavan kanssa ja kysyä uusia kysymyksiä tai jättää jotain pois. (Hirsjärvi & Hurme 2015, 44-47.)

Teemahaastattelu luokitellaan puolistrukturoiduksi haastattelumenetelmäksi. Se kohdennetaan tiettyihin teemoihin, joita käydään keskustelussa läpi. Teemahaastattelun ominaispiirteitä on ensinnäkin tieto siitä, että haastateltava on kokenut tietyn tilanteen. Toiseksi tutkija on perehtynyt kyseisen tilanteen tärkeisiin osiin, prosesseihin ja kokonaisuuteen. Tämän sisällön- ja tilanneanalyysin avulla hän on päätenyt tiettyihin oletuksiin, joista hän voi muodostaa haastattelurungon. (Hirsjärvi & Hurme 2015, 47-48.)

Teemahaastattelun suunnittelu aloitetaan perehtymällä Ekomatkaajien nettisivuihin ja Ojajärven kirjoittamiin blogeihin, jotta saataisiin kokonaisvaltainen kuva, mitkä asiat ovat Ekomatkaajille tärkeitä ja arvojen mukaisia. Teemat luodaan sillä oletuksella, että ne auttavat myöhemmin yhteistyökumppaneiden kartoittamisprosessissa. Näille teemoille laaditaan puolistrukturoidut haastattelukysymykset, jotta ymmärrettäisiin syvemmin niiden merkityksiä Ekomatkaajille. Tässä tapauksessa kysymykset voivat muuttaa muotoaan ja järjestystä haastattelun aikana, ja on mahdollisuus kysyä uusia, syventäviä kysymyksiä, jos niille on tarvetta. Itse haastattelu pidetään videopuhelun kautta johtuen nykyisestä koronapandemiasta. Haastattelun jälkeen vastaukset analysoidaan ja kriteeritaulukko luodaan niiden pohjalta.

5.2 Sisällönanalyysi

Sisällönanalyysi on yksi kvalitatiivisen tutkimuksen aineistonkeruumenetelmistä. Sitä käytetään tekstien tai tekstimuotoon saatettujen aineistojen analysoimisessa, kun halutaan saada esille tekstissä esiintyvät merkitykset. Aineistoksi käyvät esimerkiksi kirjat, artikkelit, päiväkirjat, haastattelut, puheet ja raportit. (Tuomi & Sarajärvi 2017, 87.) Sisällönanalyysillä saadaan kerättyä haluttu aineisto johtopäätöksen tekoa varten, mutta sillä itsellään ei voida tehdä johtopäätöksiä (Grönfors 2011, 94). Rita Leinonen (2018)

tarkastelee sisällönanalyysiä kolmesta eri lähtökohdasta, jotka ovat aineistolähtöinen, teorialähtöinen ja teoriaohjaava. Ensimmäisessä aineisto ohjaa analyysin tekoa, jolloin tutkija pyrkii löytämään aineiston keskeisimmät asiat ilman, että aikaisemmin tutkittu tieto vaikuttaa analyysin tekoon millään tavalla. Teorialähtöisessä analyysissä teoria ohjaa analyysiä, eli tutkija etsii aineistosta aikaisempaan teoriaan liittyviä asioita, ja niitä verrataan keskenään. Usein tätä lähtökohtaa käytetään silloin, kun teoriaa halutaan testata uuden asian kohdalla. Teoriaohjaava analyysi on kahden aikaisemmin mainitun lähtökohdan välimuoto. Siinä aineisto ja teoria vuorottelevat analyysin ohjaamisessa. Tämän voi suorittaa esimerkiksi niin, että aineistoa analysoidaan ensin pelkästään aineistolähtöisesti, mutta lopuksi havaintoja verrataan teoriaan.

Jouni Tuomen ja Anneli Sarajärven (2017, 78) mukaan sisällönanalyysi toimii yksittäisen menetelmän lisäksi myös väljänä teoreettisena kehyksenä muille tutkimusmenetelmille. Sen avulla voi tehdä monenlaista tutkimusta. Yleinen analyysin kaava alkaa sillä, että tutkija päättää, mistä lähtökohdasta hän tutkii aineistoa, ja mitkä asiat kiinnostavat. Hän käy aineistoa läpi ja erottaa kiinnostavat kohdat muista, jonka jälkeen hän luokittelee, teemoittaa tai tyypittelee kyseiset kohdat. Lopuksi hän kirjoittaa yhteenvedon analyysistaan.

Yhteistyökumppaneita kartoitetaan Euroopasta internetin ja sosiaalisen median kautta. Potentiaalisten kansalaisjärjestöjen nettisivuja analysoidaan käyttäen teoriaohjaavaa analyysiä, eli haastattelun pohjalta luotu kriteeristö vuorottelee aineiston kanssa analyysin ohjauksessa. Järjestöt ja niiden eläinsuojelupolitiikka, toiminta ja tarjonta esitellään lyhyesti tuloksissa, jonka jälkeen niiden sopivuutta vertaillaan kriteeristöön. Haastattelun kautta saadaan selville, mitkä asiat vaikuttavat eniten yhteistyökumppaneiden valintaan, ja mitkä vähiten, ja sen avulla valitaan potentiaalisimmat yhteistyökumppanit.

5.3 Tulosten analysointi

Teemahaastattelun tavoite on saada selville, mitkä teemat nousevat tärkeimmiksi prioriteeteiksi, ja mitä teemoja kansalaisjärjestöjen ei odoteta noudattavan yhtä tiukasti. Tavoitteena on myös selvittää, miksi jotkin asiat ovat tärkeitä Ekomatkaajille, jotta voitaisiin paremmin analysoida järjestöjä Ojajärven näkökulmasta.

Laaditussa kriteeristössä tulee olemaan näkyvillä, mitkä asiat ovat tärkeämpiä, kuin toiset. Esimerkiksi, onko tärkeämpää, että kohde tarjoaa majoituksen ja ateriat, kuin, että kohde on hyvien kulkuyhteyksien äärellä. Tämän lisäksi kriteeristöön kuuluu minimi- ja maksimirajat kohteen hinnalle ja siellä vietettävälle ajalle. Kriteeristön ei ole tarkoitus

sulkea heti pois kansalaisjärjestöjä, jos tämä ei toteuta kaikkia kriteeristön suosituksia. Kriteeristön tarkoituksena on antaa mahdollisuus erojen ja yhtäläisyyksien punnitsemiseen kriteeristön ja järjestön välillä, sekä potentiaalisten yhteistyökumppaneiden arvioimiseen.

6 Tutkimustulokset

Ekomatkaajien yrittäjää Maria Ojajärveä haastateltiin Skype-sovelluksen välityksellä torstaina 10. syyskuuta 2020. Haastattelun aikana käytiin läpi esimerkiksi yhteistyökumppaneiden kartoittamisen prosessia yleisesti ja yhteistyön solmimista, Ekomatkaajien arvoja, tyypillisiä vapaaehtoismatkakohteita sekä vastuullisuutta ja eettisyyttä matkailussa. Teemahaastatteluun kuului seitsemän teemaa, jotka olivat 1. yhteistyön solmiminen kansalaisjärjestöjen kanssa, 2. vastuullinen matkailu, 3. eläinten hyvinvointi, 4. kohteessa tehtävä työ, 5. sijainti, 6. hinta ja hintaan kuuluvat palvelut sekä 7. nettisivut ja sosiaalinen media.

Kansalaisjärjestöjä kartoittaessa tutkimukseen otettiin mukaan viisi kansalaisjärjestöä. AAP, jonka kohteet sijaitsevat Hollannissa ja Espanjassa, on eksoottisten villieläinten suojelukeskus. Bulgariassa sijaitseva ARSofia on löytöeläinkoti koirille, kissoille ja hevosille, ja se ottaa mielellään kansainvälisiä vapaaehtoismatkailijoita. Blue World Institute suojelee Adrianmerta ja erityisesti pullokuonodelfiinejä. Portugalilainen Grupo Lobo on susien suojelukeskus, ja viimeisimpänä on Wild Futures, Isossa-Britanniassa sijaitseva apinoiden suojelukeskus.

6.1 Haastattelun tulokset

Haastattelu kesti noin 50 minuuttia. Teemat käydään läpi siinä järjestyksessä, missä ne olivat haastattelurungossa. Osa teemoista piti sisällään kysymyksen, johon Ojajärvi vastasi asteikolla 0-3, kuinka tärkeä jokin asia on. Nolla vastasi ”ei tärkeä”, yksi ”melko tärkeä”, kaksi ”tärkeä” ja kolme ”erittäin tärkeä”. Nämä kysymykset auttoivat myöhemmin kriteeristön luomisessa. Suorat lainaukset haastattelusta on merkitty kursiivissa lainausmerkkien sisään.

Ensimmäinen teema oli yhteistyön solmiminen kansalaisjärjestöjen kanssa. Ojajärvi kertoi, että hän aloittaa etsimällä potentiaalisia yhteistyökumppaneita internetistä, erityisesti maan perusteella. Löytäessään sopivan, voittoa tavoittelemattoman kansalaisjärjestön, hän aloittaa tutkimisen. *”Tutkin tarkasti heidän taustat, että onko se kansalaisjärjestö sellainen, kenen kanssa mä haluaisin tehdä työtä. Onko heitä kehuttu, haukuttu, onko joku heidän kauttaan ollut jossain vapaaehtoistyössä, ja mitä kokemuksia sen jälkeen on laitettu erilaisiin palstoihin.”* Sillä on paljon merkitystä, mitä kansalaisjärjestö kertoo itsestään, ja mitä muut sanovat siitä. Sopivan yhteistyökumppanin löytyessä Ojajärvi ottaa siihen yhteyttä sähköpostin kautta. *”Jotkut vastaa samana päivänä, jotkut viikon päästä, ja jotkut ei ikinä. Se on ihan hakuammuntaa, lähteekö yhteistyö yhtään eteenpäin.”* Jos kansalaisjärjestö vastaa, Ojajärvi tiedustelee ensin heidän kiinnostustaan yhteistyöhön, ja

onko heillä jo yhteistyökumppani Suomessa. Se on tärkeää, että heillä ei ole, sillä Ojajärvellä ei ole mielenkiintoa kilpailla muiden, mahdollisesti isompien suomalaisten yritysten kanssa. Vaikeinta yhteistyösopimuksen solmimisessa on kansalaisjärjestöjen vastaamattomuus, ja yksi yleisimmistä syistä tähän on kielimuuri. Ojajärvi kertoi, että esimerkiksi italialaiset kansalaisjärjestöt eivät helposti vastaa englannin kielellä kirjoitettuihin sähköposteihin. Hän antoi myös toisen esimerkin eräästä tansanialaisesta kansalaisjärjestöstä, joka pyysi häntä tulemaan paikan päälle keskustelemaan yhteistyöstä, sillä heille niin sanottu ”sähköpostikulttuuri” oli täysin vieras käsite. Ojajärven mukaan yhteistyö ei enää tästä edennyt, sillä kielimuuri olisi ollut liian korkea.

Toinen teema oli vastuullinen matkailu, jossa kysymykset käsittelivät vastuullisuutta ja vastuullisen matkailun edistämistä kansalaisjärjestön toiminnassa. Esimerkiksi veden säästäminen, asuntolatyypiset majoitukset, joissa ei ole jokaiselle omaa makuuhuonetta, aurinkopaneelien käyttö, ympärivuotisuus sekä ruuan tekeminen yhdessä ovat asioita, jotka edesauttavat kohteen vastuullisuutta. Ruokahävikin minimalisointi on myös yksi tärkeä tekijä. *”Esimerkiksi Etelä-Afrikan kohteessa on niin, että aina edellispäivän ruoka hyödynnetään seuraavan päivän ruuan tekovaiheessa. Myös se, että jos lähdetään ulos syömään, niin ravintolaan ei ikinä jätetä sitä, mitä ruuasta jäisi syömättä, vaan se otetaan aina mukaan, ja joku syö sen seuraavana päivänä. Sama on esimerkiksi Thaimaan Phra Thongin kohteessa. Siellä ei tunneta ruokahävikin käsitettä.”* Kysyttäessä Ojajärveltä, ottaako hän huomioon myös kohteet, jotka ovat eettisiä, eli huolehtivat eläinten hyvinvoinnista oikein, mutta jotka eivät ole muuten vastuullisia tai edistä vastuullista matkailua, hän vastasi, että kaikki lähtee siitä, että eläinten pitää voida hyvin, ja muut asiat ovat kehitettävissä. *”Se (vastuullisuus) tulee ehkä myöhemmin, ja on varmasti paikkoja, jotka eivät siihen vielä pysty. Se voi olla hinnasta kiinni, eikä se ole välttämättä vaan siitä kiinni, ettei haluttaisi. Se ei ole niin helppoa. Kaikki lähtee eläinten hyvinvoinnista.”* Asteikolla 0-3, kuinka tärkeää on se, että kohde edistää vastuullista matkailua toiminnallaan, Ojajärvi vastasi kaksi.

Seuraava teema oli eläinten hyvinvointi. Ojajärven mukaan on vaikea arvioida, mitä asioita pitää ottaa huomioon tarkasteltaessa eläinten elinoloja kohteessa, sillä se riippuu siitä, mikä eläin on kyseessä. Esimerkiksi kilpikonnakohteissa kilpikonnat syntyvät ja kipittävät mereen, eli niiden elinoloja on vaikea sen jälkeen nähdä. *”Sitten on esimerkiksi kohteita, joissa niitä kilpikonnaa pidetään piilossa, kunnes turistit tulevat ja pääsevät näkemään kilpikonnaa. Tämmöisistä mä en tietenkään tykkää, että niitä ei vapauteta mereen, kun voisi, vaan niitä pidetään turistien takia näytillä. Se ei sovi mun ideologiaan ollenkaan.”* Erilaisten suojelukeskusten kohdalla pitää osata ottaa muutama asia huomioon, sillä niiden todellista toimintaa on vaikea nähdä. *”Paljon puhutaan, että silloin,*

kun turisti ei ole katsomassa, niin sitten niitä (eläimiä) ei hoidetakaan enää". Kohteen luotettavuuteen vaikuttaa se, mitä siitä on puhuttu erilaisilla palstoilla, onko kohde saanut palkintoja tai tunnustusta, sekä onko kohteessa työskentelemässä ammattilaisia. Se vaikuttaa myös, saavatko eläimet kunnollista ruokaa, ovatko ne terveen näköisiä, ja päästetäänkö terveitä häkkeläimiä vapauteen, vai pidetäänkö niitä vankeudessa matkailijoiden viihdykkeenä. Ojajärvi neuvoi, että jos jokin eläimeen liittyvä toiminta jäi mietityttämään huonolla tavalla, on mahdollista, että se ei silloin ollut eettistä, eli kannattaa luottaa omaan moraalini ääneen. Esimerkiksi eläinten lähellä olemista ja niitä koskettamista täytyy tarkastella kriittisesti, sillä se ei aina ole eettistä.

Kohteessa tehtävä työ oli seuraava teema. Ojajärvi etsii pääasiassa täysi-ikäisille vapaaehtoisille töitä, joihin ei tarvitse olla mitään erityisiä taitoja. Hyvä kunto on kuitenkin vaadittavaa tietyissä kohteissa, kuten esimerkiksi Costa Rican kohteessa, jossa vapaaehtoisten täytyy jaksaa kävellä pitkiä matkoja hiekkarannalla keräten roskia. Ojajärvellä on haussa myös lapsiperheille tarjottavaa kohdetta, mutta sitä on vaikea löytää. *"Mä haluaisin löytää lähikohteen, esimerkiksi Italia-Kreikka -akselilta, minne on helppo mennä, ja siellä olisi lämmintä, mutta olisi sen lisäksi sitä työntekoa. Ilman muuta tällainen olisi haussa, ja nytkin mä olen yrittänyt ottaa yhteyttä kahteenkymmeneen eri järjestöön Italiasta, mutta yksikään ei ole vastannut, niin etsintä on päällä."* Työtä pitää olla tarjolla vähintään neljä tuntia päivässä kohteessa, jotta matkailijat ehtivät tekemään riittävästi töitä, mutta sitä ei saa olla liikaa, sillä matkasta pitää saada myös loman tuntua. Esimerkiksi työpäivä yhdeksästä neljään on normaali. Lisäksi kaksi viikkoa on suositeltava aika kohteessa vietettävälle ajalle, sillä siinä ajassa ehtii nähdä ja kokea riittävästi, mutta se ei välttämättä vie matkailijan kaikkia lomapäiviä.

Viides teema oli sijainti. Ojajärvi haluaa tällä hetkellä lisää lähikohteita, mutta niiden kanssa on vaikeampi saada solmittua yhteistyösopimusta kuin kaukokohteiden. Lähikohteissakin itse organisaatiot saattavat sijaita kaukana kaupungeista, ja Ojajärvi sanoo, että matka kohteeseen pitää ottaa omana seikkailunaan. *"Sinne pitää ensin mennä yhdellä bussilla, sitten seuraavalla bussilla, sitten voi olla laivamatka ja sen jälkeen taas jokin automatka tai jokin muu. Siinä voi olla aika monta kulkuvälinettä, ennen kuin kohteeseen pääsee."* Kohteen syrjäisyys ei kuitenkaan haittaa, sillä se tekee kohteesta ainutlaatuisen matkailijalle. Ekomatkaajien asiakkaat yleensä lähtevät tehdäkseen hyvää työtä ja avartamaan maailmankuvaansa, eikä nauttimaan pelkästään tyypillisestä lomatunnelmasta. Tämän takia Ojajärvi suosii kohteita, joiden lähellä ei ole paljon ravintoloita, aktiviteetteja tai nähtävyyksiä. *"Mun mielestä siinä on ihan tarpeeksi aktiviteettia, että olet tekemässä sitä työtä koko päivän, ja jos sulla on vapaata illalla, niin et todennäköisesti jaksakaan mitään tehdä."* Vapaaehtoiset tekevät yleensä yhdessä ruokaa ja

viettävät aikaa jutellen, rannalla tai pelaten korttia. Ekomatkaajien kohteiden on tarkoitus olla autenttisia, vaatimattomia ja eettisiä, ja jos ne sijaitsevat turistialueella, matkailijat tuskin tulisivat pelkästään eläinten- ja luonnonsuojelun takia, mikä vaikuttaisi negatiivisesti tehtyyn työhön. Ojajärvi antoi kuitenkin sijainnille kolmosen tärkeysasteeksi, sillä on tärkeää, että se sijaitsee lähellä, mutta kaukana turistialueista. *”Jos siellä olisi liikaa aktiviteetteja, niin se ei olisi sellainen kohde, minne mä haluaisin viedä asiakkaita. Mun mielestä se on kaikista parasta, että se on sellainen kohde, missä ei ole mitään ylimääräistä. Sinne mennään niiden eläinten takia.”*

Seuraavaksi oli hinta ja hintaan kuuluvat palvelut. Ojajärven mukaan Ekomatkaajien yhteistyökumppanit tarjoavat aina majoituksen työtä vastaan. Ilman majoitusta Ojajärvi ei mielellään tekisi yhteistyösopimusta järjestön kanssa. Aterioiden olisi myös hyvä kuulua hintaan, mutta se ei ole yhtä välttämätöntä kuin majoitus. Ojajärvi kertoi, että yksi suurimmista syistä, miksi hän suosii kohteita, jotka tarjoavat majoitusta, on yhteisöllisyys. Kun vapaaehtoiset yöpyvät samassa paikassa, heidän on helpompi tutustua ja viettää aikaa toistensa kanssa. *”Se kanssakäyminen on tosi tärkeä osa kokemusta, ja sen takia mä en halua tarjota kenellekään sellaista, että majoitutaan jossain hotellissa ja sitten tullaan vaan paikan päälle tekemään työtä.”* Kansalaisjärjestön omassa majoituksessa on myös muita hyötyjä, kuin yhteisöllisyys. Kohteiden työvuorot nimittäin sovitaan monesti paikan päällä suullisesti sekä muiden vapaaehtoisten kanssa, ja usein yövuorot saattavat vaihdella. Sen takia on helppoa, että kaikki ovat yhdessä paikassa ja tarpeeksi lähellä. Optimaalinen hinta, jonka kansalaisjärjestö pyytäisi kahden viikon vapaaehtoismatkasta sisältäen majoituksen ja ateriat, olisi enimmillään 500 euroa. Tästä yöspäin menevät hinnat alkavat olla liian kalliita matkoja, sillä kansalaisjärjestön pyytämään hintaan lisätään vielä arvonlisävero sekä Ekomatkaajille jäävä osuus. Loppusummasta 83 prosenttia menee kansalaisjärjestölle. Ojajärvi kertoi, että Italiassa on monia mielenkiintoisia vapaaehtoistyötä tarjoavia kansalaisjärjestöjä, mutta monet pyytävät yli tuhat euroa kahden viikon työstä, johon ei kuulu edes aterioita. Näihin hintoihin Ekomatkaajien asiakkaat eivät suostuisi. Ojajärvi arvioi kolmoseksi sen, että majoitus kuuluu hintaan, ja kakkoseksi sen, että ateriat kuuluvat hintaan. Hän kuitenkin ottaa huomioon myös ne kohteet, jotka eivät tarjoa aterioita, jos kohde on muuten hyvä.

Viimeisenä teemana on nettisivut ja sosiaalinen media. Kohteen nettisivuilla on hyvä tulla ilmi arvot, miksi kohteen työntekijät haluavat tarjota vapaaehtoistyötä sekä minkä puolesta he puhuvat. Hyviä arvoja olisivat esimerkiksi ruokahävikin minimoiminen, aurinkoenergian käyttö, veden ja sähkön säästäminen ja paikallisväen tukeminen. *”Puhutaanko siellä nimenomaan eläinten hyvinvoinnista, vai kerrotaanko vain, että siellä on kiva majoitus, ja asiakas pääsee uimaan uima-altaaseen. Kyllä se paljastaa heti sen, että millainen kohde*

on.” Toiseksi kohteella ei saisi olla paljon muiden yhteistyökumppaneiden logoja nettisivuilla, sillä se kertoo heti siitä, että kohde tarvitsee tuskin uusia yritys yhteistyökumppaneita. Vapaaehtoistyöhön liittyen nettisivuilla on hyvä tulla ilmi, minkälaista työ on, millaiset työvuorot ovat, mikä hinta on ja mitä siihen sisältyy sekä keiden kanssa työtä tehdään. Ojajärvi korostaa henkilökunnan läpinäkyvyyttä nettisivuilla. *”Jos siellä on ammattilaisia oikeasti töissä, ja kerrotaan heidän taustoistaan, että miten he ovat päätyneet sinne, niin sellainen vakuuttaa mua. On esimerkiksi ollut kohteita, joita pyörittää sellaiset, jotka eivät ole yhtään tietoisia siitä, mitä se eläinsuojelu vaatii. He ovat vain keksineet, että olisi kivaa tehdä tällaista työtä, ja mä en halua sellaisten kanssa tehdä yhteistyötä. Kohteessa pitää olla eläinlääkäreitä, biologeja, muita ammattilaisia, jotka oikeasti tietävät, mitä työ vaatii.”* Sosiaalisen median kohdalla Ojajärvi välittää eniten arvosteluista, ja muuten hän ei keskity siihen juurikaan. Kohteilla tulee kuitenkin olla päivitettyt sosiaalisen median kanavat, jos heillä on niitä. Arvostelujen tärkeysasteeksi Ojajärvi antoi kolmosen, sillä ne ovat kuitenkin tärkeitä tiedonlähteitä. *”Jos on vain tosi huonoja arvosteluja, niin kyllä se pistää miettimään, voiko kohteen kanssa tehdä yhteistyötä. Mä ymmärrän, jos on vaikka yksi huono arvostelu, ja 500 hyvää, niin se ei ole ongelma. Jos on pääasiassa vain niitä huonoja, tyydyttäviä ja välttäviä arvosteluja, niin en mä sellaiseen paikkaan ota yhteyttä.”* Koska sosiaalinen media ei ole yhtä tärkeä kuin nettisivut, se ei alenna kohteen luotettavuutta, jos arvosteluja ei ole.

Ojajärveltä kysyttiin vielä teemojen jälkeen, mikä olisi korkein prioriteetti yhteistyökumppaneiden valinnassa. Hän antoi kolme eri vastausta, joista ensimmäinen oli, että kohteen pitää olla ainutlaatuinen ja sellainen, jolla ei vielä ole yritys yhteistyötä Suomessa. Toiseksi Ojajärvi etsii joko kilpikonnakohdetta tai lähikohdetta. Kolmanneksi kohteessa pitää olla ammattilaisia töissä, jotta vapaaehtoiset eivät opi vääriä asioita. Lopuksi Ojajärvi vielä totesi, että on hienoa, miten vapaaehtoismatkojen kohteisiin ei yleensä mennä ilman vapaaehtoistyötä motiivina. Uudet paikat, luonto ja kulttuuri tulevat yllätyksenä matkailijalle, ja hän saa unohtumattoman kokemuksen. Lisäksi kansalaisjärjestö saa arvokkaan työntekijän.

6.2 Ekomatkaajien kriteeristö ja kansalaisjärjestöt

Ekomatkaajien kriteeristö luotiin eurooppalaisten, vapaaehtoismatkailua tarjoavia kansalaisjärjestöjen valintaprosessia varten. Taulukko 2 on tiivistelmä kriteereistä, ja sen alapuolelle on avattu taulukon eri kohdat. Taulukko auttoi analysoimaan järjestöjen potentiaalisuutta yhteistyökumppaneiksi ja pisteyttämään ne selkeään muotoon. Jokainen järjestö sai pisteen asteikolla 0-3 (0=ei tietoa/ala-arvoinen, 1=välttävä, 2=hyvä, 3=erinomainen) sen mukaan, kuinka hyvin ne olivat toimineet tietyn kriteerin kohdalla

niiden. Taulukossa on myös tärkeysasteet, joita käytettiin teemahaastattelussa, jotta saataisiin selville, kuinka tärkeitä tietyt asiat ovat Ojajärvelle. Tärkeysasteita ei ole jokaisen kriteerin kohdalla, vaan ainoastaan niissä, joiden tärkeys ei ole niin selvää. Se auttaa jaottelemaan järjestöjä vielä tarkemmin. Pistemäärä ja tärkeysaste kerrotaan keskenään, ja saadaan selville järjestön kokonaispistemäärä.

Taulukko 2. Ekomatkaajien kriteeristö

Kriteerit	Organisaation pistemäärä 0-3 (0=ei tietoa/ala-arvoinen, 1=välttävä, 2=hyvä, 3=erinomainen)	Tärkeysaste 0-3 (0=ei tärkeä, 1=melko tärkeä, 2=tärkeä, 3=erittäin tärkeä)	Yhteenlaskettu arvo
Vastuullisuus		x 2	
Eläinten hyvinvointi		-	
Kohteessa tehtävä työ		-	
Sijainti		x 3	
Hinta			
Majoitus		x 3	
Ateriat		x 2	
Nettisivut ja sosiaalinen media		x 3	
Vapaaehtoisorganisaation kokonaispistemäärä			

Ojajärven haastattelun perusteella vastuullisuus on tärkeä osatekijä yhteistyökumppanin valinnassa, mutta se ei ole välttämättömyys. Kuten haastattelusta tuli ilmi, vastuullisuutta voi kehittää. Eläinten hyvinvointi puolestaan on prioriteetti. Ilman eettistä toimintaa kohdetta ei voida pitää sopivana yhteistyökumppanina. Kohteessa tehtävän työn pitää olla tarpeeksi yksinkertaista, että se sopii kaikille, mutta kuitenkin merkityksellistä.

Vapaaehtoiselta voi vaatia hyvää kuntoa ja riittävää englannin kielen osaamista, mutta ei muita erityisiä taitoja. Lisäksi Ojajärven mukaan kaksi viikkoa on ideaali aika kohteessa vietettävälle ajalle. Ojajärvi etsii tällä hetkellä lähialueita, ja sen takia opinnäytetyö onkin rajattu vain Euroopan alueella oleviin kohteisiin. Sijainnin tärkeysaste on kolme, sillä on tärkeää, että se sijoittuu lähialueisiin, mutta olisi silti tarpeeksi syrjässä maan sisällä, että se olisi ainutlaatuinen matkailijalle. Hintaa on yksi vaikeimmista kriteereistä, sillä se ei saa olla liian korkea. Vaikeaksi asian tekee se, että kansalaisjärjestön tarjoamaan hintaan lisätään arvonlisävero ja Ekomatkaajille jäävä osa, ja sen pitää silti olla tarpeeksi matala, jotta se olisi houkutteleva asiakkaille. 500 euroa kahden viikon matkasta, johon sisältyy majoitus ja ateriat, on siedettävä hinta, mutta yli tuhat euroa maksava kohde on liian paljon. Tärkeysaste majoitukselle on kolme. Majoituksen on kuuluttava hintaan ja sen on oltava tyydyttävässä kunnossa. Aterioiden ei tarvitse välttämättä kuulua hintaan, mutta se

on toivottavaa. Jos järjestö ei itse tarjoa aterioita, olisi hyvä, että kohteen lähellä olisi ruokakauppa. Sen takia tärkeysaste on kaksi. Lopuksi, koska Ojajärvi luottaa kohteen nettisivuihin ja sosiaalisen median arvosteluihin, kommentteihin ja palautteeseen, niiden tärkeysaste on kolme. Nettisivujen pitää kertoa eläinten hyvinvoinnista ja suojelemisesta, kohteen työntekijöistä ja heidän taustastaan, vapaaehtoistyön kuvasta ja kohteen saavutuksista. Sosiaalisessa mediassa muiden ihmisten kommentit ovat tärkeitä, sillä ne kertovat paljon, kuinka luotettu kohde todella on.

6.2.1 AAP

”AAP” on hollantia ja tarkoittaa apinaa. Se on voittoa tavoittelematon kansalaisjärjestö, joka pelastaa monia eksoottisia, pahoinpideltyjä tai muuten huonossa kunnossa olevia vilttejä eläimiä ja majoittaa ne joko Espanjassa tai Alankomaissa sijaitseviin kuntoutuskeskuksiin. Eläimet, joiden parissa AAP työskentelee, ovat esimerkiksi apinoita, kissaeläimiä, pesukarhuja, haisunäätä ja preeriakoiria. Eläimet viedään ensimmäiseksi karanteeniin, jonka aikana paikallinen eläinlääkäri tarkistaa niiden kunnan. Sen jälkeen jokaiselle eläimelle tehdään oma kuntoutussuunnitelma koskien niiden käyttäytymistä, ruokavaliota sekä lääkitystä. AAP tarjoaa eläimille kodin kuntoutuksen ajaksi, jonka jälkeen se tekee hetytöitä työtä pysyvän kodin löytämisessä. AAP ei voi pitää tervehtyneitä eläimiä, sillä silloin uusille, huonovointisille eläimille ei olisi tilaa. (AAP s.a.a)

Vapaaehtoisille on tarjolla työtä Alankomaiden Almeressa ja Espanjan Villenassa. Almeressa vapaaehtoiset työskentelevät päivittäin aitausten siivoamisen kanssa, joka kattaa 65% koko työstä. Muita töitä ovat eläinten ruuan valmistaminen ja virikkeiden tuonti eläimille. Tarkkaa viikkokohtaista tuntimäärää ei ole kerrottu AAP:n nettisivuilla, mutta vähimmäismäärä työtä on yksi päivä viikossa. Vähimmäisaika kohteessa on yksi kuukausi. AAP tarjoaa majoituksen, mutta se on varattu ensisijaisesti vapaaehtoisille, jotka tulevat Euroopan Unionin European Solidarity Corps -järjestön (ESC) kautta. AAP kuitenkin kattaa kaikki työhön liittyvät, julkisten kulkuneuvojen kulut. Villenassa vapaaehtoiset työskentelevät AAP Primadomus -nimisessä kuntoutuskeskuksessa. Työtehtäviin kuuluu aitausten siivoaminen, ruuan valmistaminen eläimille, virikkeiden teko ja tuonti sekä eläinten käyttäytymisen havainnointi. Joissain tapauksissa myös pienet ylläpito- ja korjaustyöt voivat olla mahdollisia. Primadomuksessa vapaaehtoisten tulee olla käytettävissä 40h/viikko, ja englannin kielen tulee olla tyydyttävällä tasolla, sillä se on pääsääntöinen kieli. Kohteessa oltava vähimmäisaika on kolme kuukautta, mutta AAP järjestää myös päivän kestäviä kierroksia tiloissaan Alankomaissa. AAP tarjoaa kaikille Villenaan tuleville vapaaehtoisille majoituksen. Polkupyörät ovat myös vapaaehtoisten

käytettävissä vierailun ajan. AAP ei kerro nettisivuillaan vapaaehtoistyön hinnasta. (AAP s.a.b.)

AAP vaikuttaa nettisivujensa ja sosiaalisessa mediassa saamansa palautteen mukaan luotettavalta, vastuulliselta ja eettiseltä kohteelta. Heillä on nettisivuillaan esillä vuosittainen raportti, josta näkee heidän toimintansa lukuina. Esimerkiksi, vuonna 2019 he ovat pelastaneet 99 uutta eläintä ja hoitaneet kuntoutuskeskuksissaan yhteensä 430 eläintä, joista 407 he ovat asuttaneet. Saman vuoden loppuun mennessä he ovat onnistuneet saattamaan 120 eläintä uuteen kotiin. Raportista myös näkee, että he ovat sijoittaneet yhteensä 643 eläintä 110 pysyvään kotiin. (AAP s.a.c.) Sosiaalisessa mediassa vapaaehtoiset, vierailijat ja lahjoittajat ovat ylistäneet kyseistä järjestöä. AAP:n Facebook-profiilissa on useampi arvostelu, jossa kehuaan henkilökunnan omistautumista eläinten suojelemiseen ja tilojen luonnollisuuden ylläpitämiseen. Yhtäkään negatiivista tai arveluttavaa kommenttia ei ollut. Kohteen Instagram-profiililla on 14 300 seuraajaa, ja profiili julkaisee aktiivisesti kuvia ja videoita AAP:n toiminnasta ja ajankohtaisista uutisista hollannin kielellä. TripAdvisorissa AAP on saanut 111 arvostelua, jotka suurimmalta osin ovat positiivisia. 55 arvostelijaa on esimerkiksi arvostellut sen ”Erinomainen”. (TripAdvisor s.a.a.)

Kriteerit	Organisaation pistemäärä 0-3 (0=ei tietoa/ala-arvoinen, 1=välttävä, 2=hyvä, 3=erinomainen)	Tärkeysaste 0-3 (0=ei tärkeä, 1=melko tärkeä, 2=tärkeä, 3=erittäin tärkeä)	Yhteenlaskettu arvo
Vastuullisuus	3	x 2	6
Eläinten hyvinvointi	3	-	3
Kohteessa tehtävä työ	1	-	1
Sijainti	3	x 3	9
Hinta	0		0
Majoitus	2	x 3	6
Ateriat	0	x 2	0
Nettisivut ja sosiaalinen media	3	x 3	9
Vapaaehtoisorganisaation kokonaispistemäärä			34

AAP:n vahvuudet ovat vastuullisuus sekä heidän nettisivunsa ja sosiaalinen media. He ovat hyvin läpinäkyviä toiminnassaan, ja heidän työnsä on vastuullista ja eettistä. Huono puoli on se, että majoitusta tarjotaan ensisijaisesti vain European Solidarity Corps -järjestön kautta tulleille vapaaehtoisille. Tämä tarkoittaa sitä, että Ekomatkaajat joutuisi kilpailemaan kyseisen järjestön kanssa majoituksesta. Lisäksi vähimmäisaika on yksi

kuukausi tai kolme kuukautta kohteen mukaan, mikä on liian pitkä aika Ekomatkaajien asiakkaille.

6.2.2 ARSofia

Bulgarian Sofiassa sijaitseva Animal Rescue Sofia, tai lyhyesti ARSofia, on löytöeläinkoti ja voittoa tavoittelematon kansalaisjärjestö. Sen tilat on tarkoitettu erityisesti koirien pitämistä varten, vaikka se pelastaa myös kissoja. Kulkukoirat ovat olleet pitkään ongelma Bulgariassa. Tällä hetkellä ARSofia on perustamassa tilaa sairaille ja apua tarvitseville hevosille ja aaseille. ARSofia ei suoranaisesti ole matkakohde, joten ei voida suoraan puhua sen vaikutuksesta vastuulliseen ja eettiseen matkailuun. Se kuitenkin ottaa kansainvälisiä matkailijoita tekemään vapaaehtoistyötä ja tarjoaa heille majoitusta, ja tällä tavalla se tarjoaa eettisempää vaihtoehtoa matkustamiseen kuin tyypillinen massamatka.

ARSofia adoptoi aktiivisesti koiria koteihin, jotta he voisivat majoittaa uusia koiria mahdollisimman nopeasti. Paikallisessa adoptointiprosessissa tulevan omistajan pitää käydä tilalla kahdesti ja allekirjoittaa sopimus. Adoptoinnin jälkeen ARSofia pitää mielellään yhteyttä uuteen omistajaan, ja yksi järjestön jäsenistä voi käydä luvan kanssa katsomassa, miten koira on sopeutunut uuteen elinympäristöönsä. Lisäksi koirilla on mahdollisuus tulla hoidettavaksi ARSofian eläinklinikalle alennetuilla hinnoilla koko elinikänsä aikana. (ARSofia s.a.a.) ARSofia onnistuu adoptoimaan 30-60 koiraa kansainvälisesti. Järjestö ei adoptoi suoraan uusille omistajille, vaan se käy läpi pitkän prosessin muiden, tuttujen organisaatioiden ja aktivistien kanssa taatakseen koirille luotettavan ja hyvän kodin. Se tekee aktiivista kehitystyötä kansainvälisen adoptoinnin saralla, jotta prosessi olisi mahdollisimman vaivaton koirille. (ARSofia s.a.b.)

Vapaaehtoisille on tarjolla monenlaista työtä. He pääsevät siivoamaan tiloja, kävelyttämään, pesemään ja siistimään, ruokkimaan sekä sosiaalistamaan koiria. Kohteessa olemiselle ei ole minimaaliaikaa. Kansainvälisille vapaaehtoisille on tarjolla majoitusta lähellä löytöeläinkotia, Dolni Bogrovin kylässä. Majoitukseen kuuluu varustettu keittiö, makuuhuone, pesukone ja langaton nettiyhteys. Lisäksi ruokakauppa sijaitsee kävelymatkan päässä. ARSofia tarjoaa myös apua liikkumisen kanssa Sofian lentokentältä ja takaisin. Löytöeläinkodissa tehtävän työn lisäksi vapaaehtoiset voivat auttaa logistiikan ja designin kanssa sekä tehdä mainoslehtisiä ja muita toimistotehtäviä. He voivat myös osallistua varainkeruu- ja hyväntekeväisyystapahtumiin. Eläinhuoltoalan ammattilaiset ja opiskelijat voivat ilmoittautua vapaaehtoisiksi eläinklinikalla, sillä hektisen työn takia heidän apunsa on tarpeen. (ARSofia s.a.c.) Lisäksi ARSofia järjestää joka viikonloppu kaikille avoimia ulkoilutapahtumia, joiden aikana vapaaehtoiset pääsevät

sosiaalistamaan ja kävelyttämään tilan koiria. Tapahtumaa varten pitää allekirjoittaa ohjelappu, että on ymmärtänyt tapahtuman säännöt. Paikan päällä tapahtuman viralliset organisoijat antavat vapaaehtoiselle koiran kävelyttäväksi. Tällä tavoin pyritään koirien tasavertaiseen kohteluun ja varmistetaan, ettei yksikään koira jää kävelyttämättä. ARSofia painottaa nettisivuillaan, että kaikenlainen apu on hyödyllistä, sillä järjestö on toiminut pitkään vapaaehtoistoiminnalla. (ARSofia s.a.d.)

ARSofian nettisivuilla on tekstin lisäksi paljon videoita elämästä tilalla, mikä vaikuttaa positiivisesti järjestön luotettavuuteen. Sen Facebook-profiilissa ei ole paljon arvosteluja, mutta siellä on aktiivinen yhteisö, joka julkaisee kuvia kodittomista tai sairaista eläimistä ja pyytää järjestöltä apua. Monet näin ollen luottavat järjestöön ja pitävät sitä osaavana. ARSofiaa ei löydy Instagramista tai TripAdvisorista.

Kriteerit	Organisaation pistemäärä 0-3 (0=ei tietoa/ala-arvoinen, 1=välttävä, 2=hyvä, 3=erinomainen)	Tärkeysaste 0-3 (0=ei tärkeä, 1=melko tärkeä, 2=tärkeä, 3=erittäin tärkeä)	Yhteenlaskettu arvo
Vastuullisuus	0	x 2	0
Eläinten hyvinvointi	3	-	3
Kohteessa tehtävä työ	2	-	2
Sijainti	3	x 3	9
Hinta	0		0
Majoitus	3	x 3	9
Ateriat	2	x 2	4
Nettisivut ja sosiaalinen media	2	x 3	6
Vapaaehtoisorganisaation kokonaispistemäärä			33

ARSofia sopii vapaaehtoiselle, joka ei halua sitoutua pitkäksi aikaa projektiin, eikä halua tehdä kovin vaativaa työtä. Tämä ei kuitenkaan ole täysin sitä, mitä Ojajärvi haluaa. Koirat eivät myöskään ole uhanalaisia eläimiä. Kohde voisi kuitenkin olla potentiaalinen lähikohde perheille, sillä järjestö tarjoaa erinomaisen majoituksen ja lapsille sopivaa työtä.

6.2.3 Blue World Institute

Blue World Institute suojelee Adrianmerta ja sen mereneläviä. Sen keskus sijaitsee Kroatian Veli Lošinjissa, mutta merkittävä osa työstä tehdään myös merellä. Kansalaisjärjestö tekee suojelutyön lisäksi tutkimus- ja opetustyötä. Sen visio on rikas, hyvinvoiva ja vastuullinen Adrianmeri, joka tarjoaa pitkäaikaisen elinympäristön sen

ekosysteemeille ja lajeille, ja missio on turvata Adrianmeren tulevaisuus ja edistää sen suojelutyötä. (Blue World Institute s.a.a.)

Tutkimus-, opetus- ja suojelutyö kuuluvat kaikki vahvasti Blue World Instituten toimintaan. Merkittävä osa tutkimustyötä on pullokuonodelfiinien tutkiminen Adrianmerellä, joka on pisimpään kestänyt projekti koskien pullokuonodelfiinejä Välimeren alueella. Delfiinien lisäksi Blue World Institute on laajentanut tutkimustyötään merikilpikonnin ja haihin. Järjestön nettisivuilla lukee, että monet merikilpikonnat kärsivät jopa kohtalokkain seurauksin ihmisten kalastusaktiiviteeteista, kuten troolauksesta ja pitkäsiimoista. Hait kokevat myös paljon ihmisen aiheuttamia uhkia, kalastuksen myötä erityisesti. Kenttätyössä tutkitaan merenelävien liikkumista ja käyttäytymistä, ja analysoidaan saatua dataa. (Blue World Institute s.a.b.) Opetustyö tapahtuu pääosin Veli Lošinjissa sijaitsevassa koulutuskeskuksessa, Lošinj Marine Education Centressä (LMEC), joka avattiin vuonna 2003. Ennen sitä Blue World Institute vieraili kouluissa, päiväkodeissa, lasten leireillä ja hotelleissa luennoimassa. Koulutuskeskus toimii opetuksen lisäksi myös Kroatian matkailukohteena. LMEC tarjoaa pysyviä ja väliaikaisia näyttelyitä, tiloja kokousten pitämiseen sekä opastettuja kierroksia. Avaamisesta lähtien se on isännöinyt yli 100 000 vierailijaa, 500 kouluryhmää, kansainvälisiä konferensseja, ryhmätyökursseja ja opintopiirejä. (Blue World Institute s.a.c.) Blue World Institute tekee saamansa datan pohjalta merenelävien suojelutyötä, johon vapaaehtoismatkailu liittyy vahvasti.

Blue World Institute järjestää projekteja vapaaehtoisille pullokuonodelfiinien ja merikilpikonnien tutkimiseen. Projektissa pääsee oppimaan, miten merenelävistä kerätään ja analysoidaan tieteellistä dataa. Se järjestetään kesäisin, jolloin sääolosuhteet ovat suotuisimmat, sillä työ tehdään pääsääntöisesti katamaraanilla Adrianmerellä. Tyypillinen matkapaketti kestää 11 päivää. Ensimmäisenä päivänä vapaaehtoiset voivat tutustua ympäristöön ja asettua majoitukseensa. Illalla järjestetään päivällinen, jonka aikana vakituinen henkilökunta esittelee projektin. Seuraavina päivinä, sääolosuhteiden salliessa, vapaaehtoiset pääsevät avustamaan datan keräykseen ja analysointiin sekä kuvien ottamiseen katamaraanilla. Merellä työn kesto vaihtelee suuresti. Sään ollessa huono, vapaaehtoiset avustavat koulutuskeskuksessa aikaisemmin kerätyn datan analysointiin, luentoihin sekä muihin opettaviin aktiviteetteihin. Tällöin tyypillinen työaika kestää kuusi-seitsemän tuntia. (Blue World Institute s.a.d.) Blue World Institute tarjoaa täysin varustetun majoituksen Lošinjissa, sekä ateriat kolme kertaa päivässä. Projektin hinta on 930€ aikuiselle, ja 850€ opiskelijalle. (Vučur 2020.)

Nettisivuilla Blue World Institutella on monia sponsoreja ja yhteistyökumppaneita, kuten yliopistoja ja muita tutkimuskeskuksia (Blue World Institute s.a.e.). Facebook-profiilissaan

Blue World Institute on saanut arvosanaksi 5/5, joka perustuu 48 ihmisen arvosteluun. Noin 33 000 ihmistä seuraa profiilia. Monet ovat kehuneet projektia upeaksi ja informatiiviseksi kokemukseksi, ja osa ihailee organisaation työtä ja vaikutusta mereneläviin. Blue World Institute itse on myös aktiivinen. Se jakaa ajankohtaisia uutisia kroatiaksi ja englanniksi liittyen sen toimintaan tai Adrianmereen. Instagramissa Blue World Institute on melko uusi, sillä sen profiilissa on vain noin 40 julkaisua. Toisaalta se on saanut lyhyessä ajassa melkein 3 000 seuraajaa. Profiilissa on informatiivisia julkaisuja merenelävistä ja organisaation tutkimusten etenemisestä englannin kielellä sekä muutama, inspiroiva luontokuva. TripAdvisorissa organisaatio on saanut arvosanaksi 4,5/5, joka perustuu 51 arvosteluun. 33 arvostelua kokonaismäärästä on arvostellut sen ”Erinomainen” ja 11 on arvostellut ”Erittäin hyvä”. (TripAdvisor s.a.b.)

Kriteerit	Organisaatioiden pistemäärä 0-3 (0=ei tietoa/ala-arvoinen, 1=välttävä, 2=hyvä, 3=erinomainen)	Tärkeysaste 0-3 (0=ei tärkeä, 1=melko tärkeä, 2=tärkeä, 3=erittäin tärkeä)	Yhteenlaskettu arvo
Vastuullisuus	3	x 2	6
Eläinten hyvinvointi	3	-	3
Kohteessa tehtävä työ	3	-	3
Sijainti	3	x 3	9
Hinta	0		0
Majoitus	3	x 3	9
Ateriat	3	x 2	6
Nettisivut ja sosiaalinen media	1	x 3	3
Vapaaehtoisorganisaation kokonaispistemäärä			39

Blue World Institute vaikuttaa melkein täydelliseltä vaihtoehdolta yhteistyökumppaniksi, sillä se on vastuullinen ja eettinen kansalaisjärjestö, joka keskittyy uhanalaisiin lajeihin ja sijaitsee lähellä. Vapaaehtoistyö on mielenkiintoista, ja ajanjakso työlle on sopiva. Ainoat, jotka valitettavasti tiputtavat kohteen kokonaispistemäärää ja mahdollisuuksia yhteistyöhön Ekomatkaajien kanssa, ovat kohteen hinta ja olemassa olevien yhteistyökumppaneiden määrä.

6.2.4 Grupo Lobo

Portugalissa sijaitseva voittoa tavoittelematon kansalaisjärjestö Grupo Lobo suojelee uhanalaisia iberiansusia. Suomeksi käännettynä nimi tarkoittaa ”susiryhmää”. Se sai alkunsa vuonna 1985, ja on vain kasvanut siitä lähtien. Grupo Lobon toimenpiteisiin

kuuluu julkisen yleisön informoiminen susikannan tilanteesta ja suojelemisesta, tieteellisten tutkimusten tukeminen ja suojelutyön edistäminen. (Grupo Lobo s.a.a.) Vastuullinen matkailu on tärkeä osa julkisen yleisön informoimista, ja Grupo Lobo järjestää myös projekteja siihen ja iberiansusiin liittyen (Grupo Lobo s.a.b).

Grupo Lobon keskus on The Iberian Wolf Recovery Center (IWRC), joka on tarkoitettu ympäristöksi susille, jotka eivät pärjää luonnossa. Nämä sudet on pääsääntöisesti pelastettu laittomasta vankeudesta, kuten epäeettisistä eläinpuistoista. Keskus omistaa 18 hehtaaria maata, ja se sijaitsee suojatussa laaksossa Mafran kunnassa, 30 kilometrin päässä Lissabonista. Lähimmät kylät, Picão ja Vale Guarda, ovat noin 1,5 kilometrin päässä. Tärkein prioriteetti keskuksessa on susien hyvinvointi. Ympäristö on suunniteltu olemaan autenttinen ja vastaamaan mahdollisimman paljon susien luonnollista elintilaa, sekä kanssakäymistä ihmisten kanssa pyritään pitämään hyvin vähäisenä. Keskus tarjoaa myös mahdollisuuden tieteellisille tutkimuksille ja havainnoille susien käyttäytymiseen ja liikkumiseen liittyen. Vakituinen henkilökunta järjestää informatiivisia, opastettuja kierroksia, joiden aikana on mahdollista nähdä susia. Se ei kuitenkaan ole taattu. Kierrosten aikana vierailijat pääsevät oppimaan susien biologiasta ja ekologiasta sekä niiden uhista. (Grupo Lobo s.a.c.)

Täysi-ikäisille vapaaehtoisille Grupo Lobo tarjoaa ohjelman, jonka aikana monitoroidaan susien liikehdintää ja käyttäytymistä sekä ylläpidetään niiden ravinnonsaantia. Työ sisältää myös kasvillisuuden raivaamista, metsäpalojen ennaltaehkäisyä sekä aidatun alueen kunnon varmistamista. Tilojen kunnossapito kattaa 70 prosenttia työstä, mikä tekee siitä erittäin fyysisen. Työajat ovat yleensä yhdeksästä neljään, jonka aikana vapaaehtoiset pitävät kahden tunnin lounastauon. Vapaaehtoiset voivat itse valita erilaisista majoitusvaihtoehdoista, miten haluaa majoittua, ja ohjelman hinta määräytyy sen mukaan. Majoituksista voi valita sängyn neljän tai kahden hengen huoneesta, koko kahden hengen huoneen tai koko talon. Hinnat ovat näkyvillä nettisivuilla yhtä yötä kohden. Esimerkiksi, majoitus neljän hengen huoneessa on 26 euroa per yö, kun taas kokonaisen talon hinta on 140 euroa per yö. Hintaan ei kuulu aterioita, mutta siihen kuuluu työn lisäksi viikoittainen kuljetus ruokakauppaan. Vapaaehtoistyöohjelma on saatavilla helmikuusta marraskuuhun, ja Grupo Lobo tarjoaa kuljetuksen kohteeseen Vale da Guardasta, joka sijaitsee noin 34 kilometrin päässä Lissabonista pohjoiseen. (Grupo Lobo s.a.d.)

Järjestön nettisivut ovat todella informatiiviset ja läpinäkyvät. Siellä on monia palkintoja ja dokumentteja esillä, sekä tietoa vastuullisuudesta ja järjestön arvoista, visiosta ja missiosta. Nettisivuista käy kuitenkin ilmi, että Grupo Lobolla on monia

yhteistyökumppaneita (Grupo Lobo s.a.e). Facebook-profiilissaan Grupo Lobo on todella aktiivinen. Se julkaisee uutisia tapahtumista ja asiaan liittyvistä artikkeleista useita kertoja kuussa. Julkaisut ovat portugaliksi, mutta sillä on silti aktiivinen yhteisö. Profiililla on noin 80 000 seuraajaa, ja se on saanut arvostukseen 4,9/5. Arvostelut ovat pääsääntöisesti portugaliksi, mikä voi tarkoittaa sitä, että järjestöllä on eniten paikallisia vierailijoita. Vierailijat ovat kehuneet vapaaehtoisohjelmaa, alueen autenttisuutta ja henkilökunnan omistautumista susien suojelemiseen. Kritiikkiä organisaatiota kohtaan ei ole. Instagram-profiilissa Grupo Lobolla on noin 2 300 seuraajaa, ja he julkaisevat kuvia ja videoita useita kertoja kuussa. Julkaisut ovat myös portugaliksi. TripAdvisorissa Grupo Lobon keskus, eli IWRC, on arvosteltu 5/5 perustuen 72 arvosteluun. 56 arvostelua kokonaismäärästä on arvostellut sen ”Erinomainen” ja 15 on arvostellut ”Erittäin hyvä”. (TripAdvisor s.a.c.)

Kriteerit	Organisaation pistemäärä 0-3 (0=ei tietoa/aliarvoinen, 1=välttävä, 2=hyvä, 3=erinomainen)	Tärkeysaste 0-3 (0=ei tärkeä, 1=melko tärkeä, 2=tärkeä, 3=erittäin tärkeä)	Yhteenlaskettu arvo
Vastuullisuus	2	x 2	4
Eläinten hyvinvointi	3	-	3
Kohteessa tehtävä työ	2	-	2
Sijainti	3	x 3	9
Hinta	3		3
Majoitus	3	x 3	9
Ateriat	1	x 2	2
Nettisivut ja sosiaalinen media	2	x 3	6
Vapaaehtoisorganisaation kokonaispistemäärä			38

Grupo Lobo olisi potentiaalinen yhteistyökumppani Ekomatkaajille. Se sijaitsee syrjässä Portugalissa, suojelee uhanalaista lajia, hinta on kohtuullinen, ja siihen kuuluu majoitus, sekä työ on sopiva monelle. Grupo Lobo ei kuitenkaan taa, että vapaaehtoiset tulevat näkemään susia matkallaan, mikä olisi harmi. Heillä on myös monta olemassa olevaa sponsoria ja yhteistyökumppania.

6.2.5 Wild Futures

Wild Futures on Ison-Britannian Cornwallissa sijaitseva apinoiden suojelukeskus, joka on ollut toiminnassa 50 vuotta. Se on maailman johtavia järjestöjä eläinten hyvinvoinnissa ja suojelemisessa, ympäristöopetuksessa sekä vastuullisessa toiminnassa. Se tarjoaa pahoinpidellyille ja heitteille jätetyille apinoille elinikäisen kodin, jossa ne saavat elää

luonnollisissa tiloissa ja sosialisoida muiden apinoiden kanssa. (Wild Futures s.a.a.) Suojelukeskus tarjoaa kodin myös muille lajeille. Siellä on 285 eri kasvilajia, 23 perhoslajia, 15 nisäkäslajia, 6 sammakkoeläin- ja liskolajia sekä ainakin 60 lintulajia (The Monkey Sanctuary s.a). Kaikki suojelukeskukseen saapuneet apinat ovat näyttäneet epänormaalia käyttäytymistä, kuten itsensä satuttamista tai ylensyöntiä, mutta kuntoutuksen jälkeen jokainen apina on joko vähentänyt tai lopettanut kokonaan kyseiset käyttäytymiset (Wild Futures s.a.b).

Wild Futures ottaa kymmenen vapaaehtoista kerrallaan, jotka viettävät kohteessa vähintään kaksi viikkoa tai korkeintaan kolme kuukautta. Työtehtäviin kuuluu tilojen siivoaminen, ruuan valmistaminen ja tarjoaminen apinoille sekä virikkeiden teko. Vapaaehtoiset voivat myös auttaa yksinkertaisissa ylläpidon tehtävissä. Wild Futures tarjoaa kaikille vapaaehtoisille jaetun majoituksen suojelukeskuksessa. Vapaaehtoisilta ei vaadita erityistä pätevyyttä, mutta heillä tulee olla riittävän hyvä englannin kielen osaaminen, ja iän tulee olla vähintään 18. (Wild Futures s.a.c.) Toinen vaihtoehto tehdä vapaaehtoistyötä on osallistua ”Keeper for a Day” -ohjelmaan, joka kestää yhden päivän. Siinä vapaaehtoiset pääsevät kokemaan vakituisen henkilökunnan avustuksella, miltä tuntuu olla suojelukeskuksen pitäjä. Ohjelma vastaa paljon aikaisemmin esiteltyä vapaaehtoisohjelmaa, sillä päivän aikana vapaaehtoiset pääsevät siivoamaan tiloja, valmistamaan ruokaa ja oppimaan apinoista. Lisäksi se on saatavilla vain yli 18-vuotiaille vapaaehtoisille. (Wild Futures s.a.d.)

Nettisivuilla on näytillä, että Wild Futures:lle on myönnetty monia vastuulliseen matkailuun liittyviä palkintoja. Järjestöllä on myös selkeät tavoitteet ja toimintasuunnitelmat näiden tavoitteiden toteuttamiseksi. Wild Futures on saanut paljon positiivisia arvosteluja heidän Facebook-profiilissaan. Vierailijat ovat etenkin korostaneet hyvää työtä ja henkilökunnan tietämystä apinoista. Organisaatio itse jakaa kuvia ja videoita jokapäiväisestä toiminnastaan. TripAdvisorissa suojelukeskuksella on lähemmäs tuhat arvostelua, joista yli puolet on arvostellut sen ”Erinomainen”. Yhteensä 82 arvostelijaa on arvostellut sen ”Huono” tai ”Todella huono”, mutta kohteen kokonaisarvosana on tästä huolimatta 4,5/5. (TripAdvisor s.a.c.)

Kriteerit	Organisaation pistemäärä 0-3 (0=ei tietoa/aliarvoinen, 1=välttävä, 2=hyvä, 3=erinomainen)	Tärkeysaste 0-3 (0=ei tärkeä, 1=melko tärkeä, 2=tärkeä, 3=erittäin tärkeä)	Yhteenlaskettu arvo
Vastuullisuus	3	x 2	6
Eläinten hyvinvointi	3	-	3
Kohteessa tehtävä työ	3	-	3

Sijainti	3	x 3	9
Hinta	0		0
Majoitus	3	x 3	9
Ateriat	0	x 2	0
Nettisivut ja sosiaalinen media	3	x 3	9
Vapaaehtoisorganisaation kokonaispistemäärä			39

Wild Futures on muuten hyvin potentiaalinen yhteistyökumppani Ekomatkaajille, mutta se ei kerro nettisivuillaan tarpeeksi vapaaehtoistyöhön liittyvistä asioista, esimerkiksi hinnoista ja aterioista. Se on kuitenkin vastuullisuutta edistävä kansalaisjärjestö ja erittäin läpinäkyvä toiminnassaan.

6.3 Yhteenveto

Kansalaisjärjestöt saivat kriteeristöstä seuraavat kokonaispistemäärät:

- AAP: 34
- ARSofia: 33
- Blue World Institute: 39
- Grupo Lobo: 38
- Wild Futures: 39

Kriteeristön mukaan Blue World Institute ja Wild Futures olivat potentiaalisimmat vaihtoehdot yhteistyökumppaneiksi Ekomatkaajille, ja toisella sijalla oli Grupo Lobo. Taulukossa 3 näkyy, miten järjestöt sijoittuivat teemoissa tärkeysasteella kerrotun pistemäärän mukaan:

Taulukko 3. Kansalaisjärjestöjen pisteytys

	AAP	ARSofia	Blue World Institute	Grupo Lobo	Wild Futures
Vastuullisuus	6	0	6	4	6
Eläinten hyvinvointi	3	3	3	3	3
Kohteessa tehtävä työ	1	2	3	2	3
Sijainti	9	9	9	9	9
Hinta	0	0	0	3	0
Majoitus	6	9	9	9	9

Ateriat	0	4	6	2	0
Nettisivut ja sosiaalinen media	9	6	3	6	9

Kansalaisjärjestöt olivat melko tasavertaisia, ja suurimmat erot olivat vastuullisuuden, aterioiden sekä nettisivujen ja sosiaalisen median kohdalla. Samat pistemäärät tulivat eläinten hyvinvoinnista, kohteessa tehtävästä työstä, sijainnista sekä majoituksesta. Jokainen kansalaisjärjestö oli eettinen ja tarjosi kaikille sopivaa työtä, ja niiden tarjoamat projektit ja matkapaketit vastasivat pitkälti tietoperustassa olleiden matkanjärjestäjien matkapaketteja taulukossa 1.

7 Pohdinta

Opinnäytetyön päätavoitteet olivat Ekomatkaajien arvojen mukaisen kriteeristön laatiminen yhteistyökumppaneiden valintaa varten, vapaaehtoismatkailua tarjoavien kansalaisjärjestöjen kartoittaminen Euroopasta ja sopivimman yhteistyökumppanin valitseminen Ekomatkaajille. Kriteeristö luotiin Ojajärven haastattelun pohjalta, joka auttoi saavuttamaan toisen päätavoitteen, eli valitsemaan sopivimman yhteistyökumppanin Ekomatkaajille. Tutkimuksessa kartoitettiin vapaaehtoistyötä tarjoavia kansalaisjärjestöjä, joiden toiminta vastaa vastuullisen matkailun ja Ekomatkaajien periaatteita.

Vertailtaessa tietoperustaan, tutkimukseen otettujen kansalaisjärjestöjen projektit muistuttivat paljon taulukko 1:n vapaaehtoismatkapaketteja, esimerkiksi hinnaltaan, hintaan kuuluvilta palveluiltaan ja itse kohteessa tehtävältä työltään. Johtopäätöksenä voisi sanoa, että tyypillinen vapaaehtoismatkailua tarjoava kansalaisjärjestö järjestää noin kahden viikon matkapaketteja, joihin kuuluu majoitus, mutta ei kaikkia aterioita, sekä on hinnaltaan 500-1000 euron välillä. Vapaaehtoistyö on kaikille sopivaa, ja vaatimuksena on ainoastaan hyvä kunto ja englannin kielen osaaminen.

Tutkimuksen kansalaisjärjestöt edistivät myös päällisin puolin vastuullisen matkailun ekonomisia, sosiokulttuurisia ja ekologisia osa-alueita. Ekonomisen osa-alueen kohdalla järjestöt työllistävät paikallisia vapaaehtoisia ja työntekijöitä, ja kansainväliset vapaaehtoiset nähdään matkailijoina, joille voi markkinoida paikallisia yrityksiä ja palveluita. Sosiokulttuurisessa osa-alueessa matkailijoilla on mahdollisuus työskennellä tiiviisti paikallisten työntekijöiden kanssa, erityisesti Wild Futures informoi tästä, ja oppia paikallisia tapoja. Majoituksen tarjoaminen mahdollistaa myös yhteisöllisyyden ja paremman todennäköisyyden luoda kansainvälisiä suhteita sekä oppia uusia asioita paikallisesta kulttuurista ja kunnioittaa sitä. Ekologinen osa-alue oli selvin, sillä sen edistäminen oli jokaisen järjestön pääprioriteetti. Ne pyrkivät suojelemaan tiettyjä eläinlajeja, ja niiden toiminta oli ympäristöä kunnioittavaa.

Euroopassa eläinsuojeluun keskittyvät kansalaisjärjestöt suojelevat päällisin puolin kulkukoiria ja -kissoja, pieniä nisäkkäitä, kuten apinoita, sekä mereneläviä. Uhanalaisten eläinten suojelukeskukset ovat harvassa, ja ne ovat kalliimpia kuin muut. Järjestöjä kartoittaessa huomattiin myös, että suuremmilla järjestöillä on paljon yhteistyökumppaneita, ja pienemmillä vähemmän tai ei yhtään. Voi myös olla, että pienemmät järjestöt eivät mainosta yhteistyökumppaneitaan samalla tavalla kuin suuremmat järjestöt. Tästä voi päätellä sen, että yhteistyökumppaneilla on positiivisia

vaikutuksia yrityksen kasvuun ja resursseihin. Toisaalta järjestöt olivat keskenään erilaisia, ja jotkin järjestöt tarvitsevat muita yrityksiä enemmän kuin toiset. Esimerkiksi järjestöt, jotka tekevät laajaa tutkimus- ja tiedottamistyötä suojelutyön lisäksi, tuskin pärjäisivät pitkään ilman yhteistyökumppaneita. Pieniä järjestöjä, joilla ei ollut montaa yhteistyökumppania näkyvillä niiden nettisivuilla, oli myös vaikeampi löytää internetistä. Tämä koitui ongelmaksi, sillä Ekomatkaajien tavoite on tehdä yhteistyötä juuri pienempien yritysten kanssa, jotta yhteistyöhön olisi helpompi panostaa, ja jotta yhteistyön tuottamat rahalliset hyödyt ja vapaaehtoismatkailijoiden tuomat hyödyt auttaisivat ylläpitämään eläinten hyvinvointia.

Kriteeristö luotiin teemahaastattelun tulosten perusteella. Se rakentui seitsemän teeman mukaan, joilla oli pistemäärät asteikolla 0-3. Joillain teemoilla oli tärkeysasteet, jotka kuvastivat sitä, miten tärkeiksi piirteiksi Ojajärvi kokee ne kansalaisjärjestöllä. Kriteeristö toimi apuvälineenä yhteistyökumppaneiden kartoittamisessa, mutta se ei ollut yhtä luotettava, kuin tavoitteena oli. Esimerkiksi vapaaehtoistyön hinta määrää pitkälti, voiko yhteistyötä tehdä jonkin järjestön kanssa, ja jos se on liian korkea, yhteistyötä ei voida solmia, vaikka järjestö olisi muilta osin erinomainen. Tämä ei lopulta käynyt lainkaan ilmi itse kriteeristöstä, vaan lukijan tarvitsi tietää myös haastattelun tulokset. Kriteeristö kertoi ainoastaan, millaiset pisteet järjestö sai hinnaltaan, eli oliko hinta kuinka sopiva. Tämän takia muuten erinomainen, mutta liian kallis järjestö saattoi saada paremmat pisteet, kuin hieman huonommat pisteet saanut järjestö, jonka hinta olisi kuitenkin ollut sopiva Ekomatkaajille. Lisäksi, jos kriteeristöä katsoisi yksinään ilman muuta kontekstia, se antaisi tärkeysasteiltaan ymmärtää, että esimerkiksi eläinten hyvinvointi ei olisi yhtä tärkeä kuin se, että majoitus kuuluu hintaan. Tärkeysasteiden tarkoitus oli jakaa asioita, jotka eivät välttämättä olleet yhtä selvästi tärkeitä Ojajärvelle, kuin esimerkiksi eläinten hyvinvointi. Tätä varten tarvittiin myös tietää haastattelun tulokset. Kriteeristö ei siis pärjää yksinään luotettavuudessa. Se antoi kuitenkin kuvaa siitä, miten järjestöt pärjäisivät yleisesti, ja sen avulla oli helpompi lähteä analysoimaan järjestöjä.

Kriteeristön perusteella Wild Futures ja Blue World Institute olivat potentiaalisimmat yhteistyökumppanit Ekomatkaajille. He sijoittuivat kärkeen vastuullisen toimintansa ja tarjoamansa vapaaehtoistyön avulla. Mutta tässä tuli ongelma, sillä tosiasiasa Blue World Institute ei käy yhteistyökumppaniksi Ekomatkaajille, ja se on pelkästään hinnan ja sen monien olemassa olevien yhteistyökumppaneiden takia. Blue World Institute tarjoaa liian kalliilla hinnalla vapaaehtoistyötä, ja kun siihen lisätään vielä arvonlisävero sekä Ekomatkaajille jäävä osuus, sen myyminen ei ole enää kannattavaa. Toiseksi järjestön sivuilla näkee, että sillä on todella monta sponsoria ja yhteistyökumppania, joten se tuskin tarvitsee Ekomatkaajia, eikä Ojajärvi halua joutua kilpailemaan muiden kanssa. Nämä

olivat asioita, joita ei suoraan saanut kriteeristöstä, vaan jouduttiin pohtimaan jokaista kohtaa Ojajärven haastattelun ja sisällönanalyysin avulla. Joitain asioita ei voinut ohittaa kannattavuuden takia, vaikka järjestö olisi muuten hyvä, sillä yhteistyökumppaneiden kanssa solmitut sopimukset ovat joka tapauksessa bisnestä, ja sopimuksen tulisi olla pitkäikäinen ja hyödyllinen kaikille osapuolille.

Lopputuloksena on se, että Wild Futures, eli apinoiden suojelukeskus, on potentiaalinen yhteistyökumppani Ekomatkaajille. Järjestö sijaitsee Iso-Britanniassa, jota ei vielä ole Ekomatkaajien matkakohteena. Sen lisäksi suojelukeskus on hyvin syrjäisellä alueella, kaukana tyypillisistä nähtävyyksistä ja matkakohteista. Tämän takia voidaan olettaa, että sinne tulevat matkailijat haluavat aidosti auttaa eläimiä. Wild Futures on todella läpinäkyvä ja vastuullinen toiminnassaan. Esimerkiksi sen vuoden 2019 raportista näkee, että järjestö aikoo jatkaa muun muassa apua tarvitsevien apinoiden pelastamista, julkisen sektorin tiedottamista vastuullisuudesta sekä avunantoa ulkomaille apinoiden suojelemiseksi (Wild Futures 2019, 3). Vapaaehtoistyö on sopivaa Ekomatkaajien asiakkaille, ja sitä voi tehdä yhdestä päivästä kolmeen kuukauteen, eli se sopii moneen eri tilanteeseen. Wild Futures:n nettisivuilla ei ollut tietoa hinnasta, mutta verrattuna muihin järjestöihin, Grupo Lobo oli ainoa, jolla se oli selvästi näkyvillä, ja joka oli kohtuullinen. Hintaa ei siis markkinoida kovinkaan laajasti vapaaehtoisorganisaatioiden keskuudessa. Wild Futures tarjoaa majoituksen, joka oli hyvin tärkeä osa matkapakettia Ojajärven haastattelun mukaan, sillä siten vapaaehtoisten on helpompaa luoda kestäviä suhteita toistensa kanssa ja saada paremman kokemuksen matkastaan. Pääsääntöisesti Wild Futures on todella potentiaalinen yhteistyökumppani Ekomatkaajille.

7.1 Tutkimuksen luotettavuus

Luotettavuuden voi kiteyttää kolmeen käsitteeseen, jotka ovat uskottavuus, luotettavuus ja eettisyys. Uskottavuudella tarkoitetaan sitä, että niin sanottu suuri yleisö hyväksyy tutkimuksen tulokset oikeiksi ja uskoo tutkimuksen tekijää. Luotettavuudessa tutkija pystyy vakuuttamaan lukijan ammattimaisesti perusteluillaan, käyttämillään menetelmillään ja lähteillään. Eettisyys tarkoittaa sitä, että tutkija on noudattanut eettisiä tapoja tutkimusta tehdessään, eikä tutkimuksen toteutus ole vahingoittanut yhtäkään henkilöä. (Juuti & Puusa 2020, 167.) Tutkimuksen luotettavuus määritellään yleensä sillä, että tulos on luotettava, kun kaksi eri tutkijaa päätyvät samanlaiseen tulokseen. Tuloksen ei tarvitse olla täysin sama, sillä kukaan tutkija ei pysty tarkastelemaan asiaa täysin objektiivisesti, vaan omat kokemukset ja tulkinta muokkaavat tutkimusta. Tämän takia on tärkeää, että tutkijat voivat päästä yksimielisyyteen tutkittavasta asiasta, vaikka heillä on omat subjektiiviset tulkintansa. ”Eroja kahden tutkimuskerran välillä ei kuitenkaan välttämättä

tarvitse pitää *menetelmän* heikkoutena, vaan muuttuneiden tilanteiden seurauksena.” (Hirsjärvi & Hurme 2015, 186).

Tutkimus on luotettava, sillä sen aihe on hyvin spesifinen, eikä se todennäköisesti tule muuttumaan vuosien saatossa. Jos samanlaisen tutkimuksen tekisi muutaman vuoden päästä, lopputulos olisi samankaltainen. Lopputuloksella ei tarkoiteta välttämättä samaa kansalaisjärjestöä, vaan pikemmin kansalaisjärjestöjä, jotka noudattavat vastuullisen matkailun periaatteita ja ovat Ekomatkaajien arvojen mukaisia. Ekomatkaajien arvot eivät todennäköisesti tule muuttumaan, joten jos samanlaisen tutkimuksen tekisi joku toinen, hän kartoittaisi samanlaisia kansalaisjärjestöjä kuin tässä opinnäytetyössä. Tässä tapauksessa myös kvalitatiivinen tutkimus ja haastattelu antoivat tarkimman kuvan Ekomatkaajien arvoista, sillä kukaan muu ei tiedä paremmin yrityksen toiminnasta kuin itse yrittäjä. Tutkimuksen tarkoitus oli ymmärtää kriteereitä yhteistyökumppaneille ja luoda laadukkaita vaihtoehtoja Ekomatkaajille, kuin löytää mahdollisimman monta eri vaihtoehtoa, jolloin menetelmiä olisi todennäköisesti jouduttu muuttamaan. Toisaalta myöhemmin, mutta samasta aiheesta tehtävässä tutkimuksessa olisi mahdollista haastatella yleisesti vastuullisen matkailun periaatteista alan asiantuntijoita, ja kun vapaaehtoismatkailu on lujittuneempi käsite matkailualalla, myös siitä voisi tulevaisuudessa haastatella useampaa asiantuntijaa.

7.2 Oma oppiminen

Tiesin jo pitkään, että haluan tehdä opinnäytetyön vastuullisesta matkailusta, ja kun pääsin työharjoitteluun Ekomatkaajille, päätin rajata aiheeni vastuulliseen vapaaehtoismatkailuun. Aihe vaikutti ajankohtaiselta ja mielenkiintoiselta. Sain kuitenkin oppia, että vapaaehtoismatkailu on uusi termi matkailualalla, ja vielä vasta trendi sen sijaan, että se olisi lujittunut matkailumuotojen osa. Tämän takia minun oli vaikea löytää kunnollisia lähteitä opinnäytetyötäni varten, jotka eivät kaikki olisi nuorien harrastajien blogikirjoituksia. Käytin Google Scholar -hakutoimintoa ja kävin Haaga-Helian kirjastossa, ja lopulta sain tutkimuksia ja tieteellisiä artikkeleita kasaan, mutta niiden etsiminen vei paljon aikaani. Sain myös huomata, että vapaaehtoistyötä tarjoavien kansalaisjärjestöjen kartoittaminen oli hankalampaa, kuin olisin luullut. Niitä oli internetissä monta, mutta spesifiointi Euroopan sisällä oleviin, uhanalaisiin lajeihin keskittyviin kansalaisjärjestöihin rajasi monta järjestöä pois. Jäljellä oli melkein pelkästään niin sanottuja kissa- ja koirakohteita tai liian kalliita järjestöjä. Otin ARSofian mukaan tutkimukseeni, vaikka se ei ollut uhanalaisiin eläimiin keskittyvä järjestö, sillä se erottui muista koirakohteista edukseen sen tarjoamalla projekteilla ja kansainvälisille matkailijoille tarjoamallaan palveluillaan. Kartoittamiseen olisin tarvinnut parempia resursseja, kuin yleinen Google-

haku, sekä kontakteja ja maksullisia ohjelmia, joilla Ojajärvi itse kartoittaa yhteistyökumppaneita.

Haastattelin vain yhtä henkilöä, sillä opinnäytetyöni oli rajattu vain yhden matkanjärjestäjän matkakohteisiin, ja se oli sen verran spesifinen, että kukaan muu ei olisi tuonut kovin paljon uutta tutkimukseeni. Lisäksi haastattelun aihe oli juuri Ekomatkaajien arvoista ja kriteereistä, eikä kukaan olisi osannut sanoa niistä paremmin kuin yrityksen ainoa yrittäjä, Maria Ojajärvi. Haastattelukysymysten tekeminen ei ollut vaikeaa, itse asiassa se tuntui työn helpoimmalta osuudelta. Tiesin, mitä halusin kysyä, ja minulla oli aikaisempaa kokemusta haastattelutilanteista. Erilaiset haastattelumuodot tulivat kuitenkin tutuiksi tutkimuksen myötä, ja varmistin monta kertaa, että pysyn oikeassa haastattelumuodossa. Itse haastattelutilanne oli rento ja mukava, mutta litterointi oli vaikeaa. Huomasin, että puhetta äänitteen kautta oli paikoin hankala ymmärtää, ja sitä, missä määrin sain käyttää haastattelun puhekieltä opinnäytetyössä, piti miettiä tarkasti. Laadin tutkimuksen kriteeristön teemahaastattelun jälkeen. Sitä laatiessani mietin, olisiko minun pitänyt suunnitella sitä etukäteen, jotta tietäisin, mitä kysymyksiä minun kannattaa kysyä haastattelussa. Tuntui välillä, etten saa siitä tarpeeksi selkeää ja yksinkertaista, mutta silti informatiivista. Lopulta päädyin listaamaan taulukkoon haastattelun teemat, ja taulukko muodostui niistä. Opin paljon myös uusia asioita vapaaehtoismatkailua tarjoavista kansalaisjärjestöistä, vaikka jotkin olivat jo minulle tuttuja ollessani työharjoittelussa Ekomatkaajilla. Erityisesti, millaisia mahdollisuuksia Euroopassa ja lähialueilla on tehdä vapaaehtoistyötä.

Lähteet

AAP. s.a.a. We Do This. Luettavissa: <https://www.aap.nl/nl/dit-doen-wij>. Luettu: 6.5.2020.

AAP. s.a.b. Orientation Guide, Volunteering at AAP. Luettavissa: <https://www.aap.nl/uploads/inline-files/2020%20Orientatiegids%20vrijwilligerswerk%20EN.pdf>. Luettu: 6.5.2020.

AAP. s.a.c. 2019 in a nutshell. Luettavissa: <https://www.aap.nl/nl/2019-een-notendop>. Luettu: 6.5.2020.

Azizpour, F. & Fathizadeh, F. 2016. Barriers to collaboration among tourism industry stakeholders. Case Study: Mashhad Metropolis. AlmaTourism. No. 13. Luettavissa: [file:///C:/Users/softi/Downloads/Barriers_to_collaboration_among_tourism_industry_s%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/softi/Downloads/Barriers_to_collaboration_among_tourism_industry_s%20(1).pdf). Luettu: 12.10.2020.

ARSofia s.a.a. Local Adoptions. Luettavissa: <https://arsofia.com/wiki/56812/local-adoptions/>. Luettu: 6.7.2020.

ARSofia. s.a.b. Adoptions Abroad. Luettavissa: <https://arsofia.com/wiki/56815/adoptions-abroad/>. Luettu: 6.7.2020.

ARSofia. s.a.c. Volunteering. Luettavissa: <https://arsofia.com/wiki/56824/volunteering/>. Luettu: 2.9.2020.

ARSofia. s.a.d. Weekend walks. Luettavissa: <https://arsofia.com/wiki/56821/weekend-walks/>. Luettu: 2.9.2020.

Blue World Institute. s.a.a. Vision, Mission & Goals. Luettavissa: <https://www.blue-world.org/about-us/vision-mission-goals/>. Luettu: 10.7.2020.

Blue World Institute s.a.b. What we do. Luettavissa: <https://www.blue-world.org/what-we-do/>. Luettu: 2.8.2020.

Blue World Institute. s.a.c. Marine Education Centre. Luettavissa: <http://www.blue-world.org/science-education-losinj/lmec/>. Luettu: 2.8.2020.

Blue World Institute. s.a.d. Eco-Volunteer. Luettavissa: <https://www.blue-world.org/get-involved/eco-volunteer/>. Luettu: 2.8.2020.

Blue World Institute. s.a.e. Our networks. Luettavissa: <https://www.blue-world.org/about-us/our-networks/>. Luettu: 7.10.2020.

Carr, N. & D. M. Broom. 2018. Tourism and animal welfare. CABI. Wallingford. Luettavissa: <https://www-cabi-org.ezproxy.haaga-helia.fi/leisuretourism/FullTextPDF/2018/20183184083.pdf>. Luettu: 19.5.2020.

CCSPCA. 2015. 7 Benefits of Being an Animal Shelter Volunteer. Luettavissa: <https://www.ccspca.com/blog-spca/benefits-animal-shelter-volunteer/>. Luettu: 7.9.2020.

Current Results. s.a. Endangered Animals in Europe. Luettavissa: <https://www.currentresults.com/Endangered-Animals/europe.php>. Luettu: 26.8.2020.

Daly, N. 2019. Suffering unseen: The dark truth behind wildlife tourism. National Geographic. Luettavissa: <https://www.nationalgeographic.com/magazine/2019/06/global-wildlife-tourism-social-media-causes-animal-suffering/>. Luettu: 19.5.2020.

Denny, L. 2014. What's the Difference Between Volunteering and Voluntourism? Go Overseas. Luettavissa: <https://www.gooverseas.com/blog/what-is-the-difference-between-voluntourism-and-volunteering>. Luettu: 13.4.2020.

Ekomatkaajat. s.a.a Vapaaehtoistyö ulkomailla. Luettavissa: <https://www.ekomatkaajat.fi/>. Luettu: 31.3.2020.

Ekomatkaajat. s.a.b Vastuullinen matkailu. Luettavissa: <https://www.ekomatkaajat.fi/vastuullinenmatkailu/>. Luettu: 31.3.2020.

Ekomatkaajat. s.a.c. Thaimaa, Phra Thong. Luettavissa: <https://www.ekomatkaajat.fi/uhanalaistenelaintensuojelu/thaimaa-phra-thong/>. Luettu: 2.9.2020.

Ekomatkaajat. s.a.d. Vapaaehtoistyö Costa Ricassa. Luettavissa: <https://www.ekomatkaajat.fi/uhanalaistenelaintensuojelu/vali-amerikka-costa-rica/>. Luettu: 4.9.2020.

Eläinsuojelulaki 4.4.1996/247.

European Commission. s.a.a Animal welfare. Luettavissa:
https://ec.europa.eu/food/animals/welfare_en. Luettu: 25.5.2020.

European Commission. s.a.b. Legislative aspects of farm animal welfare. Luettavissa:
https://ec.europa.eu/food/animals/welfare/legislative_aspects_en. Luettu: 2.7.2020.

European Commission s.a.c. European Red List. Luettavissa:
https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/redlist/index_en.htm. Luettu: 26.5.2020.

European Commission s.a.d. Summary of Key Findings. Mammals. Luettavissa:
<https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/redlist/mammals/summary.htm>. Luettu: 26.5.2020.

Festa, J. 2018. I Volunteered At An Orphanage And Now I Campaign Against It. Epicure & Culture. Luettavissa: <https://epicureandculture.com/volunteering-at-an-orphanage-truth/>. Luettu: 13.4.2020.

GoEco. s.a. Ireland – Arts Center Experience. Luettavissa:
<https://www.goeco.org/area/volunteer-in-europe/ireland/arts-center-experience>. Luettu: 2.9.2020.

Gomes-Casseres, B. 2015. Remix Strategy – The Three Laws of Business Combinations. Harvard Business Review Press. Massachusetts.

Goodwin, H. 2016. Taking Responsibility for Tourism. Goodfellow Publishers Ltd. Second edition. Oxford.

Gospić, N.R., Blazinić, T.V., Car, M.C. & Radulović, M. 2020. Adriatic Dolphin Project – Lošinj. Blue World Institute. Luettavissa: https://www.blue-world.org/bw/wp-content/uploads/2020/04/Report_ADP_2019.pdf. Luettu: 7.9.2020.

Gregory, A. 2019. 6 Reasons Collaboration Can Help You Grow Your Business. The balance small business. Luettavissa: <https://www.thebalancesmb.com/collaboration-grows-your-business-2951718>. Luettu: 21.9.2020.

Grupo Lobo. s.a.a. Who We Are. Luettavissa: <http://www.grupolobo.pt/sobre-o-grupo-lobo/quem-somos>. Luettu: 3.8.2020.

Grupo Lobo. s.a.b. Ecotourism. Luettavissa: <http://www.grupolobo.pt/programa-signatus/ecoturismo>. Luettu: 3.8.2020.

Grupo Lobo. s.a.c. Iberian Wolf Recovery Center. Luettavissa: <http://www.grupolobo.pt/centro-de-recuperacao-do-lobo-iberico>. Luettu: 3.8.2020.

Grupo Lobo. s.a.d. Volunteer Program. Luettavissa: http://www.grupolobo.pt/images/Documentos/CRLI-docs/Programa_voluntariado.pdf. Luettu: 5.8.2020.

Grupo Lobo. s.a.e. Collaborations. Luettavissa: <http://www.grupolobo.pt/colaboracoes>. Luettu: 14.10.2020.

Grönfors, M. 2011. Laadullisen tutkimuksen kenttätymenetelmät. Sosiologi-Filosofiapu Vilkka. Luettavissa: http://vilkka.fi/books/Laadullisen_tutkimuksen.pdf. Luettu: 27.10.2020.

Gursoy, D., Saayman, M. & Sotiriadis, M. 2015. Collaboration in tourism businesses and destinations: a handbook. Emerald Group Publishing Limited. Luettavissa: <https://ebookcentral.proquest.com/lib/haaga/reader.action?docID=1953295>. Luettu: 3.9.2020.

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. 2019. Intranet. Opinnäytetyö Haagassa. Luettu: 23.8.2020.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2015. Tutkimushaastattelu – teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Gaudeamus. Helsinki. Luettavissa: <https://www.ellibslibrary.com/book/9789524958868>. Luettu: 18.9.2020.

Holmes, K. & Smith, K. 2009. Managing volunteers in tourism: attractions, destinations and events. Butterworth-Heinemann. Oxford.

Hookway, J. 2016. World News: Tiger Temple Is Focusing of Trafficking Probe. Wall Street Journal. Luettavissa: <https://search-proquest-com.ezproxy.haaga-helia.fi/docview/1793855018?pq-origsite=primo>. Luettu: 25.5.2020.

- Huttunen, S. 2013. Töihin lomalle – kenelle vapaaehtoismatkailu sopii? Rantapallo. Luettavissa: <https://www.rantapallo.fi/aktiivilomat/toihin-lomalle-kenelle-vapaaehtoismatkailu-sopii/>. Luettu: 31.3.2020.
- Isoherranen, V., Kess, P. & Majava, J. 2013. Business Collaboration Concepts and Implications for Companies. International Journal of Synergy and Research. Luettavissa: <file:///C:/Users/softi/Downloads/1358-1072.pdf>. Luettu: 21.9.2020.
- Išoraitė, M. 2014. Importance of Strategic Alliances in Company's Activity. Luettavissa: <https://repository.mruni.eu/bitstream/handle/007/12100/1207-2294-1-SM.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Luettu: 3.9.2020.
- Juuti, P. & Puusa, A. 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Luettavissa: <https://www.ellibslibrary.com/book/9789523456167>. Luettu: 28.10.2020.
- KILROY. s.a. Kathmandu – Construction and Renovation. Luettavissa: <https://www.kilroy.fi/aktiviteetit/vapaaehtoistyoyhteisoprojektit/kathmandu---construction-and-renovation-23570?participants=1&departureTypeld=63246>. Luettu: 2.9.2020.
- Knaus, C. 2017. The race to rescue Cambodian children from orphanages exploiting them for profit. The Guardian. Luettavissa: <https://www.theguardian.com/world/2017/aug/19/the-race-to-rescue-cambodian-children-from-orphanages-exploiting-them-for-profit>. Luettu: 21.4.2020.
- Leinonen, R. 2018. Sisällönanalyysi. Spoken. Luettavissa: <https://spoken.fi/sisallanalyysi/>. Luettu: 25.8.2020.
- Lough, B.J. 2015. The Evolution of International Volunteering. The United Nations Volunteers. Bonn. Luettavissa: https://openscholarship.wustl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1879&context=csd_research. Luettu: 12.4.2020.
- The Monkey Sanctuary. s.a. Wildlife and Gardens. Luettavissa: <https://www.monkeysanctuary.org/our-sanctuary/wildlife-gardens-2/>. Luettu: 14.10.2020.
- Moufakkir, O. & Burns, P. 2012. Controversies in Tourism. CABI. Wallingford. Luettavissa: <https://www-cabi-org.ezproxy.haaga-helia.fi/leisuretourism/FullTextPDF/2011/20113399873.pdf>. Luettu: 12.4.2020.

Mulheir, G. 2016. Voluntourism Harms, Not Helps, The World's Orphanage Children. Huffpost.com. Luettavissa: https://www.huffpost.com/entry/-voluntourism-harms-not-h_b_11653292?guccounter=1&guce_referrer=aHR0cHM6Ly93d3cud29ybGR2aXNpb24uY2Evc3Rvcmlscy92b2x1bnRvdXJpc20tdGhLLWdzb2QtYW5kLXR0ZS1iYWQ&guce_referrer_sig=AQAAAFS-jns1ejeBWSd_ghCQOq2TTH1QIGltGjk8-5YleOnXJ9otqjGnn-77vtsfz6fLzA0RW7ZPQ_iBepjhCr6ymd2bTYqCmj5N6-QUjYpjGp45VrG3fD4Ks1OkWHFpzikRgRvzZyYOelKk0G4tV97yOXB_yzhr_y8ZOQFPf4ut5G-s. Luettu: 2.9.2020.

Northover, R. 2016. How to Ensure You Are Being a Responsible Voluntourist. GoAbroad.com. Luettavissa: <https://www.goabroad.com/articles/volunteer-abroad/how-to-ensure-you-are-being-a-responsible-voluntourist>. Luettu: 22.4.2020.

Ojajärvi, M. 2020. Vastuullinen matkailu. Ekomatkaajat. Luettavissa: <https://www.ekomatkaajat.fi/vastuullinen-matkailu/>. Luettu: 21.8.2020.

Pariyar, S. 2017. Annual \$173 Billion Worth Of Volunteer Tourism Industry Is Enough To Make A Change. Thrive Global. Luettavissa: <https://thriveglobal.com/stories/annual-173-billion-worth-of-volunteer-tourism-industry-is-enough-to-make-a-change/>. Luettu: 6.5.2020.

Pitkäranta, A. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä – työkirja ammattikorkeakouluun. E-Oppi Oy. Jokioinen. Luettavissa: <https://www.ellibslibrary.com/book/9789522828019>. Luettu: 25.8.2020.

Rosenberg, T. 2018. The business of voluntourism: do western do-gooders actually do harm? The Guardian. Luettavissa: <https://www.theguardian.com/news/2018/sep/13/the-business-of-voluntourism-do-western-do-gooders-actually-do-harm>. Luettu: 2.9.2020.

Save the Children. 2017. The truth about voluntourism. Luettavissa: <https://www.savethechildren.org.au/our-stories/the-truth-about-voluntourism>. Luettu: 6.5.2020.

Service Civil International. s.a. Who We Are. Luettavissa: <https://www.sci.ngo/who-we-are>. Luettu: 12.4.2020.

Shopova-Laleva, Y. & Garvanska, B. 2018. Country Report on National Stray Dogs situation, Report from Republic of Bulgaria. OIE Platform on Animal Welfare for Europe. Luettavissa: https://rpawe.oie.int/fileadmin/upload-activities/upload-staydog/sdb3/countries/oie_sdb3_country_report_bulgaria_20180613.pdf. Luettu: 2.7.2020.

Stancheva, N. 2013. Help Create An ARSofia Shelter. ARSofia. Luettavissa: <https://arsofia.com/shelter/>. Luettu: 2.7.2020.

Sullivan, N. 2018. When Volunteering Abroad Does More Harm Than Good. HuffPost. Luettavissa: https://www.huffpost.com/entry/opinion-sullivan-volunteering-abroad_n_5a7de894e4b044b3821d1627?guccounter=1&guce_referrer=aHR0cHM6Ly93d3cuZ29vZ2xILmNvbS8&guce_referrer_sig=AQAAADK0cMrD7XvYC_G4rTRemd_DyageUWevJPUCe3ugFuUQH7Kwl-r9Oe18w1r-ckiKkDn-F4ymmdDTnm_AOREWcSPSwoO-QDeJzuDQPT6sKnSWYx1cxFxEgX2AGBkMWHoKEEHuzL2IhnnQ0tupglBg8xCiaYApoCX0iPU1lweg2y4. Luettu: 22.4.2020.

Takkunen, J. 2018. Huolettaako eläinturismien eettisyys? Matkailun asiantuntijat vinkkaavat, miten tunnistat vastuullisen matkakohteen. Yle.fi. Luettavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-10334396>. Luettu: 9.2.2020.

Tourism Concern. 2017. Animals in Tourism. Luettavissa: <https://www.tourismconcern.org.uk/wp-content/uploads/2016/02/Animals-in-Tourism-IWeb-FINAL.pdf>. Luettu: 19.5.2020.

TripAdvisor. s.a.a. Stichting Aap. Luettavissa: https://www.tripadvisor.fi/Attraction_Review-g806327-d7695868-Reviews-Stichting_Aap-Almere_Flevoland_Province.html. Luettu: 2.9.2020.

TripAdvisor. s.a.b. Blue World Institute. Luettavissa: https://www.tripadvisor.fi/Attraction_Review-g644068-d2331429-Reviews-Blue_World_Institute-Veli_Losinj_Losinj_Island_Kvarner_Bay_Islands_Primorje_Gorsk.html. Luettu: 6.8.2020.

TripAdvisor. s.a.c. Centro de Recuperacao do Lobo Iberico. Luettavissa: https://www.tripadvisor.fi/Attraction_Review-g189159-d645335-Reviews-Centro_De_Recuperacao_Do_Lobo_Iberico-Mafra_Lisbon_District_Central_Portugal.html. Luettu: 6.8.2020.

TripAdvisor. s.a.d. The Monkey Sanctuary. Luettavissa: https://www.tripadvisor.fi/Attraction_Review-g186237-d276105-Reviews-The_Monkey_Sanctuary-Looe_Cornwall_England.html. Luettu: 12.8.2020.

UNWTO. s.a. Sustainable Development. Luettavissa: <https://www.unwto.org/sustainable-development>. Luettu: 31.3.2020.

Volunteering Australia. 2007. Staff recruitment, retention, satisfaction and productivity: the effects of employee volunteering programs. Luettavissa: https://www.volunteeringaustralia.org/wp-content/files_mf/1376974583VACorporateVolunteeringRecruitmentretentionandproductivityreport.pdf. Luettu: 18.9.2020.

VolunTourism. s.a. History of VolunTourism. Luettavissa: <http://www.voluntourism.org/inside-history.html#top>. Luettu: 25.5.2020.

Vučur, T. 2020. Volunteer Information Pack. Blue World Institute. Luettavissa: https://www.blue-world.org/bw/wp-content/uploads/2017/04/Volunteering-information-pack-2020_new.pdf. Luettu: 2.8.2020.

Wearing, S. & McGehee, N.G. 2013. International volunteer tourism: integrating travellers and communities. CABI. Wallingford. Luettavissa: <https://www-cabi-org.ezproxy.haaga-helia.fi/leisuretourism/FullTextPDF/2013/20133292868.pdf>. Luettu: 4.4.2020.

Wearing, S. 2001. Volunteer Tourism: Experiences that Make a Difference. CABI. Wallingford. Luettavissa: <https://idp.haaga-helia.fi/idp/profile/SAML2/Redirect/SSO;jsessionid=1cvg95jqo7axr93blqnvch3s3>. Luettu: 6.4.2020.

Wild Futures. s.a.a. About Us. Luettavissa: <https://www.wildfutures.org/about-us/aboutus/>. Luettu: 10.8.2020.

Wild Futures. s.a.b. Rescue and Rehabilitation. Luettavissa: <https://www.wild-futures.org/our-work/rescue-rehabilitation/>. Luettu: 10.8.2020.

Wild Futures. s.a.c. Volunteer. Luettavissa: <https://www.wildfutures.org/get-involved/volunteer/>. Luettu: 10.8.2020.

Wild Futures. s.a.d. Keeper for a Day. Luettavissa: <https://www.wildfutures.org/get-involved/keeper-for-a-day/>. Luettu: 10.8.2020.

Wild Futures. 2019. Annual Report 2018-2019. Luettavissa: https://www.wildfutures.org/wp/wp-content/uploads/2020/01/0001102532_AC_20190331_E_C.pdf. Luettu: 26.10.2020.

World Animal Protection. s.a. The world's cruellest attractions. Luettavissa: <https://www.worldanimalprotection.org/wildlife-not-entertainers/worlds-cruellest-attractions>. Luettu: 31.3.2020.

WWF. 2000. Last change for Europe's endangered species. Luettavissa: https://wwf.panda.org/wwf_news/?2059. Luettu: 16.5.2020.

Liitteet

Liite 1. Puolistrukturoidun teemahaastattelun runko

Haastateltava: Maria Ojajärvi, Ekomatkaajien yrittäjä

Yhteistyön solmiminen kansalaisjärjestön kanssa

- Mitä kautta etsit potentiaalisia kansalaisjärjestöjä?
- Miten yhteistyön solmimisen prosessi normaalisti etenee?
- Mikä on vaikeinta prosessissa?

Vastuullinen matkailu

- Mitä konkreettisia toimia kansalaisjärjestön tulee tehdä vastuullisuuden edistämiseksi?
- Onko järjestö potentiaalinen, jos se on eettinen kohde, mutta ei vastuullinen?
- Tärkeysasteikolla 0-3 (0=ei tärkeä, 1=melko tärkeä, 2= tärkeä, 3=erittäin tärkeä), kuinka tärkeäksi arvioisit sen, että kohde edistää vastuullista matkailua toiminnallaan?

Eläinten hyvinvointi

- Mitä pitää ottaa huomioon, kun arvioidaan eläinten elintiloja kohteessa?
- Mistä voi päätellä, että eläimiä ei kohdella oikeudenmukaisesti tai eettisesti?

Kohteessa tehtävä työ

- Millaista työtä?
- Kuinka paljon päivässä/viikossa?
- Vähimmäisaika kohteessa?

Sijainti

- Onko kohteen sijainnilla väliä globaalisti ja maan sisällä?
- Millainen olisi optimaalinen sijainti maan sisällä?
- Pitääkö kohteen lähellä olla nähtävyyksiä, helpot kulkuyhteydet, ravintoloita, aktiviteetteja yms.?
- Asteikolla 0-3, kuinka tärkeä on sijainti?

Hinta ja hintaan kuuluvat palvelut

- Mikä olisi optimaalinen hinta viikon kestävälle matkalle Euroopassa, sisältäen majoituksen ja ateriat? Entä ilman majoitusta ja aterioita?
- Onko Ekomatkaajilla vielä kohdetta, joka ei tarjoa majoitusta tai aterioita, vain työn? Mitä silloin pitää ottaa huomioon?
- Kumpi on tärkeämpää, että hintaan kuuluu työn lisäksi majoitus vai ateriat?
- Kuinka iso prosentti/osuus hinnasta tulisi kuulumaan Ekomatkaajille?
- Asteikolla 0-3, kuinka tärkeää on, että hintaan kuuluu majoitus ja ateriat?

Nettisivut ja sosiaalinen media

- Mitä nettisivuilla pitäisi tulla ilmi?
- Mitä sosiaalisen median profiileissa ja sivuilla pitäisi olla?
- Kumpaan luotat enemmän, nettisivuihin vai sosiaaliseen mediaan?
- Onko Ekomatkaajilla vielä kohdetta, jolla ei ole sosiaalista mediaa?

- Asteikolla 0-3, kuinka tärkeitä ovat sosiaalisen median arvostelut?

Lopuksi

- Mikä on korkein prioriteetti, kun kartoitat potentiaalisia organisaatioita?
- Haluatko vielä mainita jostain tärkeästä asiasta, joka ei ole vielä tullut esille?

Liite 2. Ekomatkaajien kriteeristö

Kriteerit	Organisaation pistemäärä 0-3 (0=ei tietoa/ala-arvoinen, 1=välttävä, 2=hyvä, 3=erinomainen)	Tärkeysaste 0-3 (0=ei tärkeä, 1=melko tärkeä, 2=tärkeä, 3=erittäin tärkeä)	Yhteenlaskettu arvo
Vastuullisuus		x 2	
Eläinten hyvinvointi		-	
Kohteessa tehtävä työ		-	
Sijainti		x 3	
Hinta			
Majoitus		x 3	
Ateriat		x 2	
Nettisivut ja sosiaalinen media		x 3	
Vapaaehtoisorganisaation kokonaispistemäärä			